

LETO XXV. — številka 19

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 8. 3. 1972

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah.

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Čestitamo za dan žena

ZNIŽANE CENE
ženskih kril:

— STARA CENA 195 din
— NOVA CENA 95 din

v prodajalni BLAGOVNICA — KOKRA
KRANJ, Poštna 1

Oglejte si in izberite!

6. STRAN:

Ob prazniku

15. STRAN:

Biserna poroka v Škofji Loki

18. STRAN:

**Na
Voglu
živahno**

**jubilejna
mešanica
BRAVO**

**ŠPECERIJAR
BLED 15**

**NAGRAJUJE Z
UŽITKOM IN
POČITNICAMI
NA MORJU**

Železarji — Titu drugič podeliti red narodnega heroja

Na zadnji seji delavskega sveta jeseniške Železarnice so železarji soglasno podprli predlog, da se predsedniku Titu ob njegovi osemdesetletnici drugič podeli red narodnega heroja. Železarji so poudarili, da naj bo to priznanje jugoslovanskih narodov

predsedniku Titu za njegovo uspešno vodenje boja proti sovražnikom države, priznanje za graditev samoupravne socialistične družbe in uveljavljanja neuvrščenosti in miroljubnega sožitja med vsemi narodi sveta. D. S.

JESENICE

Na zadnji seji predsedstva tovarniške konference ZM v Železarni Jesenice so se menili tudi o organizaciji kviz oddaje Mladi za vas, ki jo bo letos pripravil mladinski aktiv iz Verige v Lescah. Obenem so sklenili, da bodo za mlade železarje odkupili delo v izvedbi amaterskega gledališča Tone Čufar. Predstava bo 10. marca, mladi železarji pa bodo dobili brezplačne vstopnice. Sklenili so tudi, da bo 18. marca tovarniška konferenca organizirala v gledališču Tone Čufar koncert orkestra JLA iz Ljubljane. Koncert bo v počastitev dneva mladinskih delovnih brigad.

V ponedeljek, 6. marca, se je na delavski univerzi začel nemški nadaljevalni tečaj, pripravljajo pa strojepisni tečaj. Tečaj nemškega jezika bo trajal 60 ur. D. S.

Na zadnji seji izvršnega odbora SZDL Jesenice so se menili o pripravah na konferenco, ki bo v začetku prihodnjega tedna. Na konferenci bodo razpravljali o programu dela in o proračunu, o gospodarskih gibanjih pa bo spregovoril predsednik občinske skupščine Franc Zvan. Na zadnji seji izvršnega odbora so sprejeli tudi koledar prireditev za leto 1972 in pripravili predlog organov občinske konference in imenovali nekaj komisij. D. S.

KRANJ

V ponedeljek se je pri občinski konferenci socialistične zveze sestala delovna skupina za ocenitev delovanja krajevnih skupnosti v mestu. Razpravljala je o konceptu organiziranja mestnih skupnosti. — Včeraj pa se je sestala sekcija za gospodarstvo, ki je obravnavala predlog resolucije gospodarskega in družbenega razvoja in predlog proračuna za leto.

Regionalni klub poslancev za Gorenjsko je v ponedeljek popoldne pripravil posvetovanje z nekaterimi poslanci in predsedniki občinskih konferenc SZDL z Gorenjske. Razpravljali so o delu kluba.

Jutri popoldne bo skupni posvet članov koordinacijskega odbora petletnega načrta akcij krajevnih skupnosti s predsedniki svetov krajevnih skupnosti. Razpravljali bodo o merilih za razdelitev sredstev iz občinskega proračuna, o delu krajevnih skupnosti v minulem letu in o letošnjih delovnih programih. A. Z.

RADOVLJICA

V ponedeljek so se v radovljiški občini začeli zbori volivcev, na katerih bodo občani razpravljali o smernicah ekonomsko-družbenega razvoja občine za leto, nadalje o predlogu proračuna in o programu komunalnih dejavnosti za leto. Pred zbori volivcev, ki bodo trajali do 13. marca, pa so o omenjenih predlogih prejšnji teden že razpravljali predsedniki krajevnih skupnosti in predsedniki svetov radovljiške skupščine in izvršni odbor občinske konference socialistične zveze skupaj s predstavniki drugih občinskih družbenopolitičnih organizacij. A. Z.

TRŽIČ

Včeraj je bil v Trziču sestanek odbornikov, ki bodo vodili zbor volivcev. Na sestanku so se odborniki seznanili z načinom vodenja zborov ter problematiko posameznih krajevnih skupnosti, ki jo bodo morali pojasnjevati odborniki in predstavniki občinske skupščine ter dajati ustrezne odgovore. -jk

Jutri bo v Trziču skupna seja vseh izvršilnih organov občinskih družbenopolitičnih organizacij. Glavna tema razgovora bo obravnavanje načina zbiranja predlogov za odbornike občinske skupščine in poslance. To sodi v okvir stalnih kadrovske priprav na volitve, ki bodo prihodnje leto. Kandidate bo zbirala občinska konferenca SZDL. -jk

Inž. Andrej Marinc in Zvone Dragan obiskala Loko

Včeraj sta obiskala Skofjo Loko sekretar CK ZKS inž. Andrej Marinc in predsednik komisije CK ZKS za družbenoekonomske odnose Zvone Dragan. V Skofji Loki sta se sestala s političnim aktivom, zatem pa sta se s sekretarjem komiteja obč. konference ZK Skofja Loka Tonetom Kokelem, sekretarjem občinske konference SZDL Tonetom Rakovcem in predsednikom obč. sindikalnega sveta Jožetom Stanonikom odpeljala v Selško dolino.

Na Luši je bil kratek pogovor s kmetom Starmanom o razvoju kmečkega turizma na Starem vrhu. V Železnikih sta si gosta ogledala tovarno pohištva Alples, nato pa sta se udeležila seje delavskega sveta, na kateri so največ govorili o zaposlovanju. Ze leta 1969, ko je kolektiv Alplesa začel graditi novo tovarno kosovnega pohištva, je kadrovska služba navezala stike z zavodi za zaposlovanje širom po Sloveniji. Pokazalo se je namreč, da v Selški dolini ne bodo mogli dobiti dovolj delavcev. Za delavce iz drugih krajev pa je bilo treba najprej zagotoviti stanovanja in prehrano. Povečali so menzo v Alplesu in v sodelovanju z Iskro zgradili samski dom. Lani, ko je stekla proizvodnja v novi tovarni, so na novo zaposlili 294 delavcev, toda po enem ali dveh mesecih dela jih je 168 odšlo. Vzroke je treba iskati v domotožju mladih delavcev, v težkem privajanju na industrijsko proizvodnjo in red, v razmerah v samskem domu in v nizkih osebnih dohodkih. Predvsem pa je bilo premalo storjenega za vključitev teh delavcev, večini je bila to prva zaposlitev, v dogajanja v podjetju in kraju. Zato so na seji DS sklenili, da je treba storiti več za vključitev mladih dosejencev v delo mladinske organizacije, športnega društva, kulturno umetniškega društva in drugih družbenopolitičnih organizacij. Poskrbeti je treba tudi za dolgoročno stanovanjsko politiko, da bodo delavcem, ki bodo ostali v tovarni, kasneje zagotovljena družinska stanovanja.

Popoldne pa sta se inž. Andrej Marinc in Zvone Dragan sestala z aktivom mladih komunistov v Skofji Loki. Pogovor je tekel o nekaterih aktualnih političnih vprašanjih in nalogah po II. konferenci ZKJ. — L. Bogataj — Foto: F. Perdan

Konferenca — začetek organiziranega dela

V sredo, 1. marca, je bila v Trziču delovna in volilna konferenca občinske organizacije zveze mladine. Razen številnih mladincev so se udeležili tudi najvišji predstavniki družbenega in političnega življenja občine ter predstavnika predsedstva RK ZMS iz Ljubljane.

Člani konference so najprej poslušali poročilo dosedanjega predsednika občinske mladinske organizacije Trzič Silva Plajbesa. Plajbes je dejal, da je občinska mladinska organizacija še posebej malo naredila lani, ter naštel nekatere akcije, ki jih je trziška ZMS oziroma njeno vodstvo kljub neorganiziranosti uspela pripraviti lani. Omenil je seminar za tovarniške komiteje ZMS, sprejem v mladinsko organizacijo, štafeto mladosti, izlete ter sodelovanje z drugimi družbenopolitičnimi

organizacijami, ki bi bilo lahko boljše, če bi se ZMS zavedala, da ji tako sodelovanje lahko le koristi.

Mladinci in gostje so v razpravi navajali, da trziška mladina ni bila neaktivna. Ta očitek velja le za njeno vodstvo, to je za konferenco, predsedstvo in najodgovornejše posameznike. Prav tako ni utemeljen očitek, da je bila ponovna oživitve mladinske organizacije vsiljena s strani drugih družbenopolitičnih organizacij.

Konferenca ni izvenela kot obračun med tistimi, ki so doslej vodili ZMS, in tistimi, ki prihajajo, temveč je bila demokratičen dogovor, kje bo treba najprej prijeti za delo. Člani konference so na sredinem zasedanju sprejeli delovni program in pravila občinske organizacije ZMS ter za novega predsednika izvolili Jožeta Klofutarja, za sekretarja pa Toneta Ribnikarja. Klofutar bo novo funkcijo opravljal profesionalno. J. Košnjek

Aktualna ekonomska politična vprašanja

V ponedeljek popoldne je predsednik komisije za družbeno ekonomske odnose pri centralnem komiteju ZK Slovenije Zvone Dragan govoril sindikalnemu aktivu kranjske

občine o aktualnih ekonomsko političnih vprašanjih. Pri tem je orisal ekonomsko bilanco, reformo in stabilizacijo v minulem letu ter opozoril na nekatere dobre in slabe strani lanske bilance.

Zaposlenost na Gorenjskem

Lani so delovne organizacije na Gorenjskem prijavile zavodu za zaposlovanje Kranj skoraj 14.000 prostih delovnih mest ali za 2 odstotka več kot lani. V vseh gorenjskih občinah se je zaposle-

nost povečala za dobre tri odstotke, le v tržiški občini je bila manjša. Gospodarstvo je lani najbolj iskalo priučene in nepriučene delavce, po ostalih kategorijah delavcev pa je bilo dosti

manj povpraševanja. Največ delavcev je potrebovala industrija, gradbeništvo, promet, trgovina, gostinstvo ter obrt. Poslovno poročilo zavoda za zaposlovanje Kranj navaja, da so delovne organizacije zaposlile 93 odstotkov od iskanih delavcev.

Zanimive so tudi številke o delavcih, ki so se lani prvič zaposlili. Največ takih se je zaposlilo v radovljiški občini, sledi ji Jeseniška, najmanj takih zaposlitev pa je bilo v tržiški občini.

Zanimanje za zaposlitev v tujini upada, saj je lani z Gorenjske odšlo na delo v tujino le 310 delavcev, kar je za 7,5 odstotka manj kot leto prej. Največ odhodov v tujino je bilo iz kranjske občine, sledi ji Jeseniška, najmanj odhodov pa je bilo iz škofjeloške in tržiške občine. Večina teh delavcev je bila priučena pri nas na stroške tujih delodajalcev. V Zahodno Nemčijo jih je odšlo 208, manj pa v Avstrijo, Svico in druge dežele.

Med pomembnejšimi dogajanjimi v zaposlovanju lani je bilo tudi precejšnje število prenehanj delovnih razmerij, ki so se v primerjavi z letom prej povečala za 10 odstotkov. Lani je na Gorenjskem 7600 delavcev zapustilo delovno razmerje, in sicer največ v kranjski občini — 2481, najmanj pa v tržiški — 649. Največ delavcev je zapustilo delo v gozdarstvu, prometu, trgovini in gostinstvu. Najštevilnejše so bile samovoljne zapustitve dela, te so bile najštevilnejše v škofjeloški občini. Na drugem mestu pa so zahteve delavcev po prenehanju dela.

Število oseb brez zaposlitve se je lani še znižalo. Sem sodijo osebe, ki so prehodno zaposlene in pa take, ki se zaradi različnih ovir (zdravstvenih ali drugih) težje zaposlijo. Ob koncu leta 1971 je bilo število nezaposlenih na Gorenjskem 607, od tega polovica žensk. Največ oseb brez zaposlitve je bilo v kranjski občini — 224, najmanj pa v tržiški — 35. Med nezaposlenimi prevladujejo nepriučeni in priučeni delavci, strokovni kadri pa so precej redki. Med nezaposlenimi je največ oseb do 25. leta starosti. Sodelavci zavoda s posebno skrbjo spremljajo težje zaposlitve ljudi. Lani je bilo na posebne preglede (ne pregled pred zaposlitvijo) poslanih 200 nezaposlenih delavcev. Za večji del nezaposlenih so se kasneje našle zaposlitve, drugi so bili napoteni na nadaljnje izobraževanje, v terapevtsko obravnavo ali pa so bili invalidsko upokojeni itd.

Na Jesenicah za organizirano gradnjo

V zadnjih nekaj letih so v Jeseniški občini zgradili veliko stanovanjskih objektov, še več pa je zrastle individualnih hišic. V prihodnjih letih pa predvidevajo še večji razmah gradnje novih stanovanj, saj podjetja v zadnjem času namenijo precej več denarja v svoje stanovanjske sklade kot prejšnja leta. Zelenarna Jesenice je zdaj, ko se je otresla slabega gospodarskega položaja, začela intenzivno skrbeti prav za izgradnjo novih stanovanj za svoje delavce.

ni na zadnji seji občinske skupščine po krajši razpravi, v kateri so se zavzeli za organizirano gradnjo novih stanovanj v občini, tudi sprejeli.

Pri Stanovanjskem podjetju na Jesenicah so tudi že pripravili zazidalni načrt Koroske Bele, kjer naj bi še do konca letošnjega leta postavilo SGP Gorica 34 stanovanjskih hišic.

Tudi Rodinam, Logu pri Kranjski gori in Belemu polju pri Hrušici se v prihodnje obetajo novi stanovanjski bloki. Prav v teh krajih naj bi po predhodnem temeljitem premisleku in študiju začeli s pravo organizirano gradnjo. Čas in potrebe zahtevajo, da se stanovanjski problemi rešujejo smotrno in načrtno, z organizirano gradnjo. Odborniki so predlagali, da bi prav na Belemu polju med Mojstrano in Hrušico v prihodnje veljavno poskusiti z organizirano gradnjo. Na tem kraju naj bi zgradili tudi do 300 novih stanovanj.

D. Sedej

Proti zaježitvi Radovne in Save

Prejšnjo sredo so na seji radovljiške občinske skupščine sprejeli sklep, da se ne strinjajo s predlogom republiškega zavoda za vodno gospodarstvo, da bi Radovno in Savo zaježili pri Radovljici. Odborniki se niso strinjali s

takšnim predlogom v študiji o izkoriščanju naših voda, ker ni usklajen z načrti občine. Omenili so tudi, da so se o predlogu pripravljali pogovarjati, če ga bodo strokovnjaki ustrezno dokumentirali in utemeljili. A. Z.

Občni zbor DITT Kranj

V soboto, 4. marca, je bil v prostorih kluba gospodarstvenikov redni letni občni zbor društva inženirjev in tehnikov tekstilcev Kranj, ki združuje poleg članov iz kranjskih tekstilnih podjetij še člane iz Radovljice, Zapuž in z Bleda.

Na podlagi poročila o delu društva v preteklem letu se je razvila razprava o gospodarskem položaju tekstilne industrije, posebno ob najnovejših gospodarskih ukrepih ZIS. Oporozili so, da najnovejši ukrep ZIS o oprostitvi 4% zveznega prispevka na promet z metriskim blagom položaj tekstilne industrije ni izboljšal, ker so se surovine in drug reprodukcijski material podražili za več kot 20%. V takem položaju ima tekstilna industrija zelo slabe možnosti za na-

daljnji razvoj, če se ne bodo na zvezni, republiški in občinski ravni poiskale nove možnosti za nadaljnje zmanjšanje prispevkov iz carin, prometnega davka itd. Kako resen je položaj, opozarja dejstvo, da so najboljša tekstilna podjetja komaj 7% akumulativna, podjetja, ki so bila že sedaj v slabem gospodarskem položaju, pa so ob najnovejših gospodarskih ukrepih resno ogrožena.

Na koncu občnega zbora je bil izvoljen nov upravni odbor. Za predsednika je bila ponovno izvoljena Kastelic Veronika iz Tekstilindusa. A. Omejc

ljubljska banka

**POHIŠTVO
murha
V KRANJU**

DELAVSKI DOM
od 9. MARCA do 3. APRILA

**630 tisoč dinarjev
dohodka od turizma**

Konec prejšnjega meseca so se v Bohinju zbrali kooperanti bohinjaške turistične društva in razpravljali o rezultatih lanske turistične sezone v Bohinju. Ob tej priliki je od 160 lastnikov zasebnih turističnih sob 130 podpisalo pogodbe o nadaljnjem sodelovanju s turističnim društvom prek turističnega biroja pri društvu.

Ugotovili so, da je bilo lanske sodelovanje s turističnim društvom zelo uspešno, saj so v zasebnih turističnih sobah zabeležili prek 50 tisoč prenočitev, kar je 23 odstotkov celotnih prenočitev v minulnem letu v Bohinju. V zasebnih turističnih sobah je lani letovalo prek 52 odstotkov tujih gostov. Ker imajo zasebniki v Bohinju okrog 1200 postelj, so bile lani sobe zasedene povprečno 40 dni.

Najbolj so bile seveda zasedene zasebne turistične sobe blizu jezera in tiste, ki so bolj opremljene. Prav tako pa so bili z lanske turistične sezone zadovoljni tudi lastniki zasebnih turističnih sob v Bohinjski Bistrici. Skratka, lastniki zasebnih turističnih sob v Bohinju so od lanske turistične sezone imeli 630 tisoč novih dinarjev dohodka.

Tajnik turističnega društva Bohinj Cene Resman je povedal, da so lastniki zasebnih turističnih sob na zboru sklenili, naj bo tudi v prihodnje sodelovanje in poslovanje društva takšno kot v minuli sezoni. Zavzeli pa so se tudi za enotne cene. Rekel je tudi, da od letošnje sezone lahko pričakujejo v Bohinju še več kot lani.

A. Z.

Tržiška predilnica odpira obrat v Loškem potoku

Bombažna predilnica in tkalnica iz Trziča bo odprla danes v vasi Hrib v Loškem potoku pri Ribnici svoj prvi obrat zunaj Trziča. V novem obratu, ki je v preurejenem zadružnem domu, bo 30 domačih žena in deklet izdelovalo posteljno perilo. Delavke so začeli priučevati že novembra lani in so sedaj že toliko usposobljene, da bo redna proizvodnja danes lahko stekla. Kot so nam pove-

dali v BPT, bodo obrat v Loškem potoku še razširili, saj je v teh krajih še dovolj domače delovne sile, medtem ko jo je v Trziču premalo. Taki obrati pomenijo tudi usmerjanje sredstev v manj razvita področja, kar je na eni strani koristno za matično podjetje, po drugi strani pa tudi za prebivalce in gospodarstvo manj razvitih predelov Sloveniji.

-jk

MLADINSKI SEMINAR NA BLEDU — Občinska konferenca zveze mladina Radovljica je v soboto in nedeljo v Park hotelu na Bledu pripravila izobraževalni seminar za člane konference, predsedstva in predsednike aktivov v radovljiški občini. Med drugim je na seminarju govoril o nalogah mladih po drugi konferenci zveze komunistov Jugoslavije sekretar zveze mladine Jugoslavije Stane Boštjančič. A. Z. — Foto: F. Perdan

Zbori volivcev — novo rešeto

Jutri se bodo začeli v trziški občini zbori volivcev, na katerih bodo občani obravnavali poročilo o uresničevanju sklepov lanskih zborov volivcev, predlog programa gospodarskega razvoja, predlog negospodarskih investicij ter predlog letošnjega trziškega občinskega proračuna

Zbori volivcev bodo končani v ponedeljek, 13. marca. S tem bo končana nova faza razprav o letošnjem proračunu in razvoju gospodarstva. Obravnava proračuna in gospodarskega razvoja se je začela v trziški občini s posvetovanja, ki so se ga udeležili najodgovornejši predstavniki podjetij in občinske skupščine. Pogovarjali so se tudi o obremenitvi gospodarstva. Gospodarstveniki na predloženi program niso imeli bistvenih pripomb. Menili so, naj družbeni proizvod narašča hitreje kot osebni dohodki ter izrazili pripravljenost, da prispevajo delovne organizacije letos več za negospodarske investicije, za katere letošnji proračun nima denarja. Omenjali so številko 130 starih milijonov, kar je veliko in celo 80 milijonov več od lanskega prispevka. Seveda morajo to še sprejeti samoupravni organi podjetij. Gospodarstveniki so prav tako predlagali, da mora dobiti telesna kultura v občini več denarja.

Predlog letošnjega proračuna in gospodarskega razvoja so na posebnem sestanku premlevali tudi predstavniki vseh trinajst krajevnih skupnosti v občini. Največ govora je bilo o denarju za skupnosti. Čeprav bi zaradi potreb vsaka krajevna skupnost potrebovala več, kot jim namenja predlog proračuna,

so predstavniki predlog proračuna in negospodarskih investicij načelno sprejeli. Predlogu sta nasprotovala le predstavniki krajevnih skupnosti Trzič-Ravne in Podlublje. Zato lahko pričakujemo, da bo razprava na obeh zboreh volivcev še posebno živa. Predlogi vseh dokumentov so bili obravnavani tudi na svetih skupščine občine, ki so dali skupščini, ki je zasedala 29. februarja, nekatere pripombe.

Občinska skupščina jih je na zasedanju 29. februarja sprejela. Člani svetov so menili, da precej kapitala, ustvarjenega v Trziču, odteka, čeprav bi ga potrebovali doma, saj so prišle investicije v gospodarstvo v trziški občini do pravega izraza šele lani, letos pa bi morali v takšnem tempu nadaljevati vendar prve napovedi niso takšne. Zato so sklenili, naj občinska skupščina vpliva na Ljubljansko banko in ji prikaže resnične investicijske potrebe trziškega gospodarstva ter prepreči siromašenje in odtokanje doma ustvarjenega kapitala. Nadalje bo morala skupščina oziroma oddelki za gospodarstvo ponovno pretresti položaj obrti v občini (številko obrtnikov pada), še posebno pa problematiko avtoprevoznikov. Nekateri med njimi imajo namreč obrt prijavljeno drugje, čeprav stanujejo v Trziču in

okolici. Skupščina pa naj prav tako poišče skupaj s Cestnim podjetjem Kranj, kranjsko občinsko skupščino in Cestnim skladom SRS rešitve, kako urediti močno poškodovano cesto Kranj-Trzič, ki pelje skozi Duplje.

Odborniki trziške občinske skupščine so nato sklenili, da gredo letošnji občinski dokumenti, dopolnjeni s pripombami, lahko na zbor volivcev, ki bodo novo rešeto v javni razpravi.

J. Košnjek

Poudarek zdravstveni zaščiti žene

Konferenca za družbeno aktivnost žensk pri občinski konferenci SZDL Jesenice pripravlja za letos vrsto nalog, ki jim bodo posvetili vso pozornost. Jeseniške žene bodo letos pripravile več predavanj o zdravstvenih problemih in zdravstveni zaščiti žene, kajti mnjenja so, da bi morali te probleme bolj sistematično reševati. Minulo sredo so jeseniške žene že pripravile prvi razgovor, kako naj bi potekala ta predavanja in razgovori. K sodelovanju so povabile prim. dr. Zalokarjevo iz jeseniške Splošne bolnice.

V letošnjem programu dela je tudi skupni sestanek občinskega sindikalnega sveta, občinske konference SZDL in

Zdravstvena skrb za predšolske otroke

Med otroškimi nalezljivimi boleznimi, ki se kot epidemije ogrožajo zdravje predšolskih otrok so norice, mumps, rdečke in škrlatinke. Našeta obolenja, razen škrlatinke, niso težka, so pa lahko nevarna. Najbolj nevarna je škrlatinke, predvsem zaradi posledic. Ker se je v nekaterih kranjskih vrtcih pred kratkim pojavila škrlatinke, smo dr. Heleno Valičevo, pedlatra v otroškem dispanzerju zdravstvenega doma Kranj zaprosili za nekaj besed o zdravstvenih ukrepih ob pojavu škrlatinke.

»Ukrepi, ki jih izvajamo ob pojavu nalezljive otroške bolezni škrlatinke, v vrtcih niso nekaj novega, pač pa že stara ustaljena praksa. Na čeloma se v zdravstvu ne borimo samo proti škrlatinke kot bolezni sami, pač pa velja vsa prizadevanja zatiranju bacila, ki škrlatinke povzroča. Isti bacil namreč povzroča še angino, vnetja ledvic, srčni in sklepni revmatizem. Občutljivost za ta bacil (hemolitični streptokok) pa je pri ljudeh različna. Ob pojavu škrlatinke v vrtcih zavod za zdravstveno varstvo vsem otrokom v vrtcih vzame žrelne brise, da ugotovi, če so med otroci bacilonosci. Vsi otroci namreč ne obole, so pa nosilci bacila. Taki otroci nekaj dni uživajo penicilinske tablete in ne smejo v vrtec. Če je ponoven bris negativen, smejo spet v vrtec. Vsi ti ukrepi sodijo v okvir borbe proti nalezljivim boleznim. S cepljenjem smo v zadnjih desetletjih zatirali obolevnost za davico, oslovski kašelj, paraliza in v zadnjih letih tudi ospice.«

Če ugotovljamo, da predšolski otroci ne obolevajo množično za nalezljivimi otroškimi boleznimi, kakšno je potem njihovo splošno zdravstveno stanje?

»Iz poročila o sistematičnih pregledih otrok v kranjskih vrtcih je razvidno, da predšolski otroci največ obolevajo na dihalih. Tako stanje je predvsem zaradi prenatrpanih prostorov, prehitre vrnitve po bolezni v vrtec, zaradi nezadostnih protiepidemioloških ukrepov, pomanjkljive zdravstvene izobrazbe varstvenega kadra itd. Ideal-

no bi bilo, če bi imeli vrtci tudi posebne prostore za male prebolevnike, da se ne bi družili z zdravimi otroci. Lani smo prvič pregledovali otroke sistematično, ker so sredstva. Prejšnja leta so pregledi bili, vendar ne sistematični. Tudi lanski sistematični pregled v vrtcih ni bil popoln, saj otroški dispanzer nima dovolj zdravnikov, razen tega pa vsi otroci niso bili zajeti, ker so polti manj v vrtcih.«

Katere so najbolj pogoste zdravstvene pomankljivosti predšolskih otrok?

»S telesnim razvojem in rastjo predšolskih otrok ne moremo biti zadovoljni. Slabokrvnosti je precej manj kot prejšnja leta, ko je bilo kar 65 odstotkov otrok anemičnih, vendar pa se na otrocih pozna, da nekateri doma jejo slabše, drugi boljše. Le pri malokaterem otroku v vrtcu smo lahko ugotovili, da je zdrav. Vsak drugi do tretji otrok boleha na dihalih, so pa seveda še druga obolenja. Sistematski pregledi so vsekakor potrebni, dvomim pa, če jih bomo lahko letos ponovili zaradi naših kadrovskih težav. Razen tega pa moramo po zakonu pregledati tudi vse tri leta stare otroke v občini.«

Kako pa je z zdravjem dojenčkov?

»Za zdravje dojenčkov v jasilih skrbi dr. Zavrnikova, ki je z rastjo in razvojem 39 dojenčkov v vrtcu Janina zadovoljna, le dva dojenčka sta zelo slabokrvna. Vsi otroci v jasilih pa so nagnjeni k vnetjem veznic in sluznice nosu.«

L. M.

gradiva so zbrali že lani, ko so organizirali uspešno razstavo Jeseniška žena v revoluciji. Tedaj razstavnega gradiva niso prispevali le muzeji in arhivi, ampak tudi mnoge jeseniške žene, ki so aktivno sodelovale v bojih za pravice jeseniškega delavca-železarja. Prav s to razstavo, ki so jo pripravili ob dnevu žena, so zbrali precej gradiva, ki bi se najbrž izgubilo ali uničilo.

Ob letošnjem 8. marcu so jeseniške žene ob sodelovanju ZKPO Jesenice in družbenopolitičnih organizacij Jeseniške občine pripravile v torek, 7. marca, v dvorani gledališča na Jesenicah uspešen koncert moškega komornega zbora iz Kroke.

D. S.

Kaj dela kmetijska pospeševalna služba?

Na zadnji seji obeh zborov jeseniške občinske skupščine so odgovorili tudi na vprašanje odbornika občinskega zbora Mirka Zupanca. Le-ta je bil vprašan: »V kakšne namene je bil porabljen denar, ki ga je dala občinska skupščina Jesenice kmetijski zadrugi za pospeševalno kmetijsko službo? Po dobljenih informacijah na Gozdnem gospodarstvu to službo v celoti financira GG Bled.«

Odgovor: »Kmetijska pospeševalna služba je bila ustanovljena v letu 1968 kot samostojna enota Kmetijske zadruge Radovljica. Kmetijska pospeševalna služba deluje na področju zasebnega kmetijstva na območju jeseniške in radovljiške občine. Njen sedež je v Radovljici, služba pa ima 2 agronoma in vodjo. Za nemoteno delo je vezana na različne vire financiranja. GG Bled financira enega pospeševalca.

Skupščina občine Jesenice je v letu 1971 prispevala za delo pospeševalne službe 22.000 dinarjev. Ta sredstva so povsem uporabili k za delo pospeševalne službe na območju občine Jesenice. Dejavnost so usmerili le v zasebno kmetijstvo. Delavci službe so nadaljevali z organizacijo specializacije na 15 kmetijah. Urejeno je bilo 5 hlevov, 6 gospodarskih poslopj. Po navodilu službe so mnogi kmetovalci kupovali mehanizacijo in opremo.

Pospeševalna služba je lani sodelovala tudi pri pašništvu. Pri gnojenju pašnikov v Podkorenju so morali predvideti vrsto in količino gnojil ter njihovo pravilno trosenje, postavilo ograj na pašnikih Belo Polje, Podkoren in Račec. V Planini pod Golico je pospeševalna služba skupaj s pašnim odborom organizirala in pripravila ves material za gradnjo pastirske kočice na pašniku. Koča bo zgrajena spomladi. Na pašniku Koroska Bela so obnovili vodovodno zajetje za živino in postavili pastirsko kočico pod vodstvom strokovne službe.

Precej strokovnega dela je zahtevala tudi živinoreja. Agronoma sta sodelovala v komisiji, ki potrjuje telice za plemensko rejo v zasebnem kmetijstvu (16 telice), sodelovali so pri sklepanju in realizaciji pogodb za dobavo 60 telet svetlo lisaste pasme za nadaljnje pitanje pri kmetih v jeseniški občini.

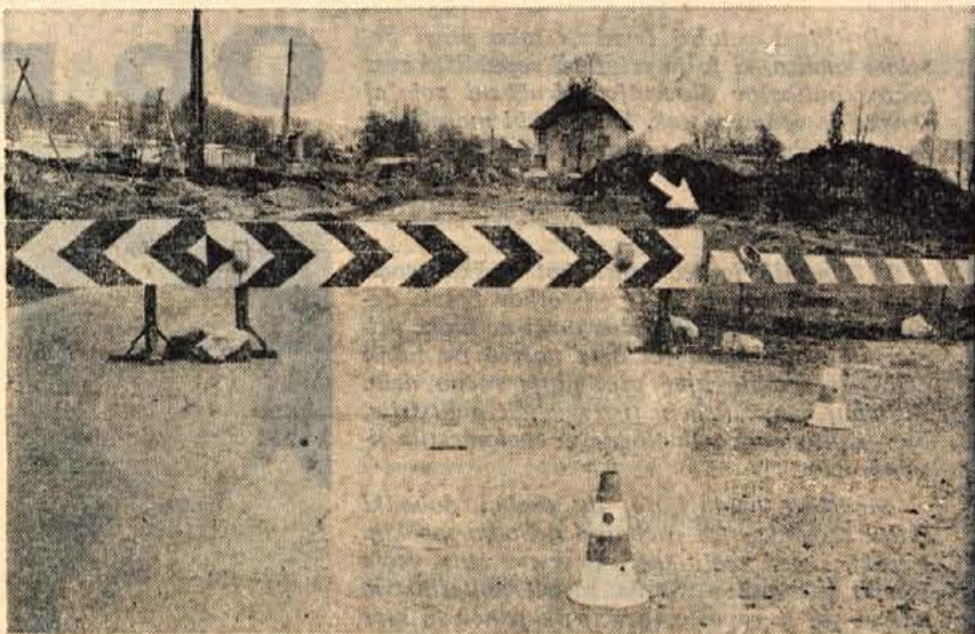
Pospeševalna služba je organizirala predavanja o higieni mleka, krmiljenju živine, ureditvi hlevov, o pravilni uporabi gnojil in o usmerjanju kmetij (skupaj pet predavanj). Opravili so tudi precej drobnih del kot navodila in nasveti.

D. Sedej

Pospeševalna služba je pripravila traktorski tečaj za kmete iz jeseniške in radovljiške občine. Prijavilo se je 60 kmetov.

Po izjavah proizvajalcev je bilo delo pospeševalne službe uspešno, denar pa koristno uporabljen. Na območju jeseniške občine so opravili za 40.000 raznih del. Razlika od 20.000 dinarjev, kolikor je prispevala občinska skupščina, so pri pospeševalni službi črpali iz skupnih sredstev.

D. Sedej

GRADNJA PODVOZA NA GORENJSKI CESTI — Cestno podjetje Kranj je prejšnji ponedeljek začelo urejati na gorenjski cesti križišče za Bled in Bohinj. Tako se je končno začel uresničevati tri leta star program rekonstrukcije tega križišča, ki je bilo v zadnjih letih posebno v poletnih mesecih ozko grlo. Zgradili bodo podvoz. Gradnja bo trajala do konca junija, veljala pa bo 2,80 milijona dinarjev. — A. Z. — Foto: F. Perdan

Le 4 odstotke investicij v kmetijstvo

»Kmetijski modeli, ki prihajajo k nam z zahoda, so potrebni kritične presoje, čeprav so nam vsake izkušnje dragocene.« je dejal republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo inž. Milovan Zidar na novinarski konferenci v ponedeljek, 6. marca, ki jo

je organiziralo združenje kmetijskih novinarjev pri Društvu novinarjev Slovenije. Ti modeli so namreč izredno dragi in bi jih naša družba težko zmogla, razen tega pa nosijo v sebi centralističen značaj, katerega prav v tem času mi odpravljamo

in želimo tudi v kmetijstvu prenesti čim več pristojnosti na republike ter občine. Centralizem bi v tem primeru pomenil tudi avtomatizem, ki bi se še posebno kazal na področju razdeljevanja sredstev za kmetijstvo ter gospodarskih odločitvah, ki ne bi

bile pozitivne za vsako republiko ali pokrajino. Pri takem razdeljevanju sredstev nikoli ne bi natančno vedeli, ali so kmetijstvu namenjena sredstva res prišla do neposrednega proizvajalca.

Na omenjeni konferenci je bilo še posebno poudarjeno, da je delež investicij v kmetijstvo premajhen, saj znaša le 4 odstotke vseh investicij, pogosto pa se te investicije niso uporabljale za razširjeno reprodukcijo, temveč za popravila starih obveznosti oziroma dolgov ter za odplačevanje anuitet. Na konferenci so prav tako razpravljali o kmetijskih zakonih, ki se pripravljajo v skupščini, predvsem o zakonu o združevanju kmetov in zakonu o pokojninskem zavarovanju ter o ustanavljanju zadrugne zveze, beseda pa je tekla tudi o proizvodnji in novih cenah mleka in mesa. Od zveznih organov namreč že prihajajo novice, da se bodo cene mesa in živine znatno nižje kot drugod in to postavlja naše živinorejce v neenak in neugoden položaj. Prav tako smo izvedeli, naj bi se malo-prodajna cena mleka giba okrog 2,80 dinarja. Proizvajalec bo dobil za toličobno enoto 50 par, kar je znatno višje kot sedaj, vendar kljub temu meje rentabilnosti še ne bo dosegel, saj so proizvodni stroški mleka znatno višji.

J. Košnjek

Letos več denarja za turizem

V sredo, 1. marca, je bila v Ljubljani novinarska konferenca, ki jo je sklical predsednik komiteja za turizem pri izvršnem svetu SRS inž. Franc Razdevšek. Predsednik je med drugim povedal, da bo dobil letos turizem v Sloveniji posredno ali neposredno 12 milijard starih din, od tega bomo 5 milijard porabili za popolnoma nove turistične investicije. Stevilka je vsekakor razveseljiva, saj je program predvideval le milijardo več. Torej je izpadla le milijarda starih din. Ob tem lahko predvidevamo, da bodo turistične investicije v prihodnjem letu še večje, kar je pravilno, saj turizem lahko veliko pomaga pri odpravljanju naše negativne zunanje trgovinske devizne bilance. Nekateri dežele, na primer Italija in Avstrija, prav na račun velikih turističnih deviz lahko drže svojo valuto.

Predstavniki sredstev javnega obveščanja so se na konferenci prav tako seznanili s prvimi osnutki novega zakona o gostinski in turistični dejavnosti, ki naj bi čim bolj enotno reševal zakonodajo s tega področja. Sedaj imamo na področju turizma in gostinstva vrsto zakonov in

predpisov. Seveda bo novi zakon povezan z zakonom o osebnem delu, ki se prav tako že pripravlja, in bo zato treba najti med njima točno razmejitev.

.jk

Največ izvozila Jelovica

Industrijska podjetja v škofjeloški občini so letos planirala izvoz v višini 41.388.872 dolarjev. Najviše so plan postavile loške tovarne hladilnikov, ki letos predvidevajo prodajo na tujem trgu v vrednosti 3.000.000 dolarjev. Na konvertibilnem trgu bodo prodale dobrih 42 odstotkov izvoženega blaga. Na drugem mestu je Alpina Ziri, ki bo letos izvozila za 2.619.410 dolarjev izdelkov, od tega 55,3 odstotka blaga na konvertibilni trg. Sledi Iskra Zelezniki, ki načrtuje za 2.347.054 dolarjev izvoza. Vse blago naj bi prodali na konvertibilno tržišče. V Alpesu so predvideli izvoz v višini 1.127.000 dolarjev. Tudi ta ko-

lektiv naj bi vse izdelke prodal na konvertibilnem trgu. Jelovica je planirala za 600.000 dolarjev izvoza. Sešir za 250.000 dolarjev itd.

Izvoz industrijskih podjetij se bo po predvidevanjih letos povečal za 75 odstotkov v primerjavi z lanskim letom.

V primerjavi s lanskim januarjem pa je izvoz najbolj povečala Jelovica Škofja Loka, ki je v tem času izvozila kar osemkrat več, Iskra Zelezniki je izvozila štirikrat več, Alpess trikrat več itd. Manj kot lani v enakem obdobju pa je izvozila Alpina, Sešir Škofja Loka, Elra Reteče itd.

.lb

XI. SPOMLADANSKI SEJEM OD 8. DO 17. APRILA

»Družbeni položaj ženske,« tako pravi posebna analiza, ki jo je pripravil republiški svet zveze sindikatov Slovenije, »družbeni položaj ženske še vedno ni tak, kakršen bi moral biti. Ženske težje najdejo ustrezno zaposlitev, deloma zato, ker nimajo kvalifikacij, deloma pa tudi zato, ker imajo ob enaki formalni izobrazbi prednost moški.

V Sloveniji je več žensk kot moških, toda med zaposlenimi je le 41 odstotkov žensk. Čeprav se ženska glede fizične moči ne more primerjati z moškimi, jih dela največ na takih delovnih mestih, kjer prevladuje ročno delo. Najmanj žensk dela v tistih vejah industrije, kjer je moderna tehnologija že nadomestila fizično delo.

Sindikati ugotavljajo, da osebni dohodki žensk zaostajajo za osebnimi dohodki moških. Vzroki: slabši kvalifikacijski sestav žena, večje število izostankov z dela zaradi materinstva, največ jih je zaposlenih v tistih panogah, kjer je osebni dohodek najnižji (v tekstilni, lesno-predelovalni, tobačni industriji), majhno število žensk na vodilnih in zahtevnejših delovnih mestih.

Vzroki za zakoreninjeno ločevanje med moškimi in ženskimi poklici so v globoki tradiciji. Še vedno je zakoreninjeno mnenje, da je ženska lahko le šivilja, prodajalka, uslužbenka, učiteljica itd.

Sodobne raziskave kažejo, da se žene v večini umskih sposobnosti ne razlikujejo od moških ter da jih v vztrajnosti in delovnih navadah celo prekašajo.

Ženska mladina se že po osnovni šoli enostransko usmerja v nadaljnje šolanje. Od vseh učencev v poklicnih šolah je le 35 odstotkov deklet. Večina se vpiše v trgovske, gostinske in tekstilne šole. V administrativnih in zdravstvenih šolah so skoraj sama dekleta, medtem ko je v kovinskih, elektrotehničnih, lesnih in grafičnih poklicnih šolah le dve do šest deklet na sto učencev.

Vsi vemo, da je prepovedano nočno delo žensk v industriji in rudarstvu. Kljub temu dela v Sloveniji ponoči okoli 18.000 žensk, čeprav je minilo že celih 16 let, odkar smo podpisali mednarodno konvencijo o prepovedi nočnega dela žena v industriji in rudarstvu.

Predstavljamo vam žene, ki so se v družbi uveljavile in zavzele položaj, ki ga po statistikah večinoma zavzemajo le moški.

Jela Leštan, ravnateljica posebne osnovne šole na Jesenicah:

»Rodila sem se 1931. leta v Trojici pri Kamniku, končala učiteljske v Mariboru in nekaj časa poučevala v Slovenskih goricah. Pozneje sem nadaljevala študij na višji pedagoški šoli v Ljubljani in končala prvo stopnjo defektologije. Zaposlila sem se na posebnem oddelku osnovne šole na Koroški Beli, vzporedno pa nadaljevala drugo stopnjo študija defektologije na visoki šoli v Zagrebu, kjer sem leta 1958 tudi diplomirala. Zdaj sem že 13 let ravnateljica posebne šole na Jesenicah.«

Ob prazniku

Dr. Milena Davidov-Zavrnik, splošni in šolski pediatr v zdravstvenem domu v Kranju:

»Rodila sem se leta 1929 v Srbski Crni v Banatu. Študirala sem v Ljubljani, od leta 1962 pa sem stalno zaposlena v zdravstvenem domu v Kranju. Najprej sem delala kot zdravnica splošne prakse, pozneje sem nadaljevala s specializacijo na fakulteti v Ljubljani. Ze tri leta pa delam kot splošni in šolski pediatr v kranjskem zdravstvenem domu, kjer sem sicer zaposlena že deset let.«

Rezka Zorko, sodnica na kazenskem oddelku radovljiške občinske skupščine:

»Doma sem iz Nemškega Rovta v Bohinju, kjer sem se leta 1942 tudi rodila. Šolo sem obiskovala v Bohinjski Bistrici, pozneje na Jesenicah, s študijem pa sem nadaljevala v Ljubljani, kjer sem leta 1966 diplomirala. Zaposlila sem se kot pripravni-

ca na radovljiški občinski skupščini, pred tremi leti pa sem opravila pravosodni izpit. Potem sem službovala kot pravni svetovalec na občini in bila pozneje izvoljena za sodnico na kazenskem oddelku radovljiške občinske skupščine.«

Stana Berčič, računovodkinja Splošnega gradbenega podjetja Tehnik Skofja Loka:

»Leta 1928 sem se rodila v Skofji Loki. Takoj po končanem šolanju sem se zaposlila pri Splošnem gradbenem podjetju Tehnik Skofja Loka. Nikoli nisem menjala delovnega mesta in sem vsa leta ostala pri istem podjetju. Na tem delovnem mestu,

kjer delam kot računovodkinja, mi teče že dvajset let delovne dobe.«

Nada Švab, direktorica gostinskega podjetja Zelenica v Trzinu:

»Rodila sem se 1931. leta v Trzinu, kjer sem končala osnovno šolo, potem pa nadaljevala šolanje v Ljubljani. V tržiškem gostinstvu sem zaposlena že 25 let, vedno le pri gostinskem podjetju Zelenica. Dolga leta sem bila pri podjetju računovodkinja, zadnji dve leti pa sem direktorica gostinskega podjetja Zelenica.«

J. Vidic
D. Sedej
Slike: F. Perdan

Sindikati predlagajo

Podaljšati porodno zaščito delavk do enega leta

Več kot polovica zaposlenih žensk v Sloveniji ima otroke stare do 15. leta. Zaščita delavk ob rojstvu je urejena z delovno in zdravstveno zakonodajo, ki obsega prepoved odpovedi delovnega razmerja med nosečnostjo, sistematične zdravstvene preglede in porodno medicinsko pomoč, 105 dni porodnega dopusta in štiriurni delovni čas do osmega meseca otrokove starosti. Delavka ima pravico do dopusta za nego bolnega otroka in do posebnega dodatka za novorojenca.

Rekli bi, da je pravna zaščita matere dobro urejena, toda v sosednji Avstriji in na Madžarskem je ta zaščita še obsežnejša. Na Hrvaškem

že razpravljajo o večji zaščiti zaposlenih mater.

Mislím, da vsakdo ve, kakšne težave imajo zaposlene matere z varstvom dojenčkov. Po mnenju republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije bi kazalo podaljšati porodno zaščito delavk vsaj do enega leta otrokove starosti.

Odločno bi se morala boriti proti nekaterim ponižujočim zahtevkom do žensk. Tako v nekaterih delovnih organizacijah zahtevajo, da se pred sprejemom na delo z zdravniškim spričevalom ugotovi, ali je ženska noseča. Če je noseča, jo ne sprejmejo na delo, kot da bi bila nosečnost kaznivo dejanje.

J. Vidic

Božičeva mama je lahko ponosna

Ob vznožju Dobrče leži ob cesti Tržič — Begunje Srednja vas. Prebivalci vseh vasi pod Dobrčo dobro poznajo Angelo Renko, ki ji pravijo

8. marec naj praznuje tudi kmečka žena

8. marec — praznik žena — je praznik boja za žensko enakopravnost in neodvisnost. Zato se ob tem dnevu še posebno spominimo kmečke žene, gospodinjice in matere. Marsikje je namreč še vedno zakoreninjena misel, da je žena, posebno če ni zaposlena, če ne prinaša ob koncu meseca plače, še vedno podrejena možu in da naj bilo njene misli in dela posvečene le skrbi za dom in družino.

Na podrejen položaj žene — kmetice kaže že predlog starostnega zavarovanja kmetov. Pokojnino naj bi prejemal le mož. Preskrbljenost na stara leta je torej zagotovljena le možu. Mar kmečka žena ni vse življenje trdo delala, skupno z možem obdelovala kmetijo, gospodinjila in bila mati. Mar to ni dovolj velika osnova za pokojnino? Kmečke žene morimo, da bi moral nov zakon o starostnem zavarovanju kmetov določati polovico pokojnine možu, polovico ženi.

Tudi socialno zavarovanje bi moralo izenačiti pravice kmečke matere in zaposlene matere. Kmečka žena je pri krajšani že pri dodatku za opremo dojenčka.

Kmečka žena bi se morala bolj uveljaviti tudi pri delu v družbenopolitičnih organizacijah. Se zlasti bi morala biti pomembna njena beseda v združenstvu. Kmetijsko pospeševalna služba naj bi pripravila predavanja tudi za kmečke gospodinjice, predavanja o rojenju povrtin, o sodobnem gospodinjstvu itd. Se posebno pa bi pozdravili šole za kmečke gospodinjice. Šola naj bi nudila mladim dekletom vse znanje, potrebno za vodenje kmečkega gospodinjstva, likrati pa naj bi dekleta po končani šoli dobile primerno strokovno izobrazbo, ki bi ustrezala izobrazbi drugih poklicnih šol. Tako bi se dekleta lažje odločale za delo na kmetiji, saj bi bile sposobne gospodinjstvo posodobiti in s tem olajšati delo sebi in družini. Tako šola bi morala ustanoviti tudi na Gorenjskem.

Stefka Košir

Božičeva mama, nekateri pa partizanska mama.

Ob srečanju z njo sem opazil rahlo nezaupanje. Beseda je dala besedo in kmalu je stekel pogovor. Pripovedovala mi je o sinovih: »Bill so trije: Ivan, Mirko in Tonček. Začela se je vojna in Ivan in Mirko sta odšla v gozd. Šestletni Tonček pa me je kar naprej spraševal, če bo šel tudi on lahko v partizane, ko bo velik.«

Ivanovo partizansko ime je bilo Boris, Mirkovo pa Lado. Z njima se je večkrat videvala. »Pri nas je bila od leta 1942, pa do konca vojne kurirska javka. Dvakrat so partizani priredili tudi miting... petje, govori, kratke igre... bilo je lepo.«

Nad vasjo v gozdu, so imeli partizani svoje obveščevalce. Skoraj dve leti jim je nosila hrano in obleko. V začetku leta 1944 se je zgodilo.

»Iz Brezj je prišli belogardisti, iz begunjske strani pa Nemci. Zvedeli so za skrivališče VOS. Tisti dan je bil v skrivališču pri obveščevalcih tudi Lado. Boj ni dolgo trajal. Izgubila sem Lada.« Ob izgubi sina se ji je skrb za Borisa še povečala. Blizal se je konec vojne. Nemci so čutili, da vojno izgubljajo, zato so še srdejeje pritiskali. Hajka je sledila hajki.

»Prišel je domov, da se je umil in preoblekel. Kmalu se je vrnil k partizanom v gozd. Vedeli smo, da se nekaj pripravlja. Naslednji dan so prišli Nemci v Slatno. To je sosečna vas. Partizani, ki so bili nad vasjo, so zaslišali iz vasi petje partizanskih pesmi, ki so jih peli otroci. Boris in še neki tovariš sta se napotila proti vasi. Iznenada so se pojavili Nemci. Boriso va brzostrelka je zajajala in tudi tovariš ni streljal. Borisu ni preostalo drugega kot beg.« Cilja ni dosegel. Sovražnikove krogle so bile hitrejše.

Čestitke za 8. marec

Predstavniki odbora RK Goriče so ob 8. marcu obiskali najstarejše žene na območju krajevne skupnosti Goriče in jim čestitali ob njihovem prazniku. Obdarovali so jih tudi s šopki nageljnov, katerih so bile žene še posebno vesele. Vse so pohvalile lepo dejanje odbora, saj so stari ljudje največkrat pozabljeni ob takih priložnostih in si seveda želijo malo več pozornosti.

A. Mall

Ivan Renko-Boris

Od sinov ji je ostal še mali Tonček. Toda tudi njega je izgubila. Ponesrečil se je v Dobrči. Ko sta se hčerki poročili, sta odšli in sedaj je sama. Sama z žalostnimi spomini, ki je ne bodo nikoli zapustili. Ponosna je na Borisa in Lada, ki sta do konca izpolnila svojo dolžnost. Ponosna je na svoje delo in na hišo, ki je neštetokrat nudila zavetje partizanom.

J. Piškur

Tovarniška mladina ob dnevu žena

V soboto, 4. marca, je bila v zgornjih prostorih Kazine na Jesenicah kulturnozabavna prireditev ob dnevu žena, ki jo je pripravila tovarniška konferenca ZM Železarne Jesenice. V kulturnem programu so sodelovali člani Odra

mladih pri amaterskem gledališču Tone Cufar, moški pevski zbor Jeklar, v zabavnem programu pa Fantje izpod Jelovice. Na prireditve so povabili vse jeseniške žene in dekleta, še posebno pa žene iz Železarne Jesenice. ds

Razstava v počastitev dneva žena

V galeriji osnovne šole Ivana Tavčarja v Gorenji vasi je že nekaj dni odprta druga razstava fotografij slovenskih fotomaterk in razstava del

akademske slikarke Dore Plestenjak-Siana. Razstavo fotografij je v počastitev dneva žena pripravil foto klub planinske zveze Slovenije.

Od 9. marca do 3. aprila

Murka v delavskem domu

Ergovsko podjetje na veliko in malo Murka Lesce ho letos nadaljevalo s tradicijo različnih prireditev za svoje kupce in obiskovalce. Tako pravkar mineva mesec Murke, ko je podjetje za potrošilke pripravilo po znanih cenah pohištvo, tehnično blago, kontekstjske izdelke in gradbeni material.

Jutri pa bodo v delavskem domu v Kranju odprli razstavo pohištva, na kateri bo med drugim tovarna pohištva

Brest iz Cerknice prvič predstavila letošnji proizvodni program. Predstavniki Murke so nam povedali, da bo še posebno zanimiva dnevna soba imenovana Barbara, ki jo je izdelala tovarna Brest. Razen tega pa bodo tokrat v delavskem domu v Kranju na voljo tudi hladilniki, štedilniki, pralni stroji in drugo tehnično blago.

Razstava bo odprta od 9. marca do 3. aprila.

A. Z.

Iskrene čestitke za

Plinarna Ljubljana s svojimi obrati in distributerji

čestita za 8. marec

in želi vsem ženam prijetno praznovanje in ugodje pri uporabi našega plina

Prodajamo tekoči plin (butan-propan), proizvajamo mestni plin, opravljamo servisno in projektivno dejavnost, gradimo butanske postaje

PLINARNA LJUBLJANA

Odločilna bo kvaliteta

Novi zakon o gledališki dejavnosti naj bi mladim odprl pot navkreber

Ni novega ne bomo ugotovili, če povemo, da je bil zakon, s katerim smo do nedavna urejali razmerja med posameznimi dramskimi ustanovami na eni strani in razmerja teh ustanov do svojih članov na drugi, že krepko zastarel. Dopusčal je togost in zaprtost gledaliških hiš, ki so bile veliki večini mladih, komaj izsolanih strokovnjakov, nedosegljive. In če vemo, da ljubljansko AGRFT (Akademija za gledališče, radio, film in televizijo) vsako leto zapusti precejšnje število bolj ali manj »izgrajenih« režiserjev, igralcev, dramaturgov, scenaristov in koreografov, ki bi kajpak hoteli čim prej priti do kruha, je brž jasno, od kod kriza ter zmeraj bolj pogoste zakulisne zdrahe. Prav slednjim so sestavljavci nastajajočega odloka želeli napraviti konec. V predlogu, izdelanem ob upoštevanju mnenj mnogih prizadetih strani, zagovarjajo prožno stališče ter načelo reelekcije, ki naj temelji na kvaliteti.

Zakon pravi, da mora sleherni zavod po določenem času (2 leti) pretrpeti delo celotnega nasambla ter — upoštevajoč izpričano znanje — sklepati, komu bi kazalo po-

daljšati pogodbo in za katera mesta bi bil potreben razpis. Monopolu in dosmrtnim angažmajem izbrancev je potemtakem odzvonilo. V bodoče bosta odločali nadarjenost

Klubski festival amaterskega filma

Prejšnjo sredo je bil na Jesenicah prvi klubski festival amaterskega filma, ki ga je pripravila jeseniška filmska skupina Odeon v sodelovanju s tovarniško konferenco ZM Železarna Jesenice in občinsko zvezo ljudske tehnike. Na festivalu so se predstavili

štirje avtorji s sedmimi filmi, izven konkurence pa so prikazali še dva najboljša filma lanskega leta.

Po oceni žirije je bil najboljši film Janeza Horvata Rab 70 pred filmom Parada mladosti in filmom Marjana Ogrina Odnos. D. S.

Na zadnji seji predsedstva Zveze kulturnoprosvetnih organizacij na Jesenicah so razpravljali o stališčih, ki jih je pred nedavnim zavzela občinska ZKPO do dosedanjega dela kulturne skupnosti Jesenice. Sprejeli so tudi ostavko dosedanjega dolgoletnega predsednika ZKPO Joža Varla. O odstopu Joža Varla bo razpravljala tudi skupščina Zveze kulturnoprosvetnih organizacij, ki bo konec marca. Naloge predsednika bo začasno opravljal dosednji podpredsednik ZKPO inž. Stan-ko Čop.

Moški pevski zbor jeseniških železarjev Jeklar je v nedeljo, 5. marca, gostoval v domu Partizan v Gorjah, kjer se je predstavil s samostojnim koncertom narodnih, ponarodelih in umetnih pesmi. S samostojnimi koncerti se bo pevski zbor v teh mesecih predstavil še večkrat, saj se jeseniški železarji pripravljajo na jubilejni mednarodni koncert zborov, ki bo junija v Ferndorfu.

Prejšnjo soboto je bila v gledališču Tone Cufar na Jesenicah premiera komedije Petra Ustinova Komaj do srednjih vej. V komediji se je v čni izmed glavnih vlog predstavil tudi dolgoletni jeseniški igralec, režiser, scenarist in nasploh zelo aktiven kulturni delavec Bojan Čebulj. Prav ob tem gledališkem delu je Bojan Čebulj praznoval 25 let svojega dela v amaterskem gledališču. Ob 25-letnici njegovega nastopanja na gledaliških deskah so mu iskreno čestitali člani kolektiva amaterskega gledališča Tone Cufar na Jesenicah.

V torek, 7. marca, se je v dvorani amaterskega gledališča Tone Cufar na Jesenicah predstavil s samostojnim koncertnim programom moški komorni zbor iz Kroepe. Koncert so pripravili: kulturna skupnost Jesenice in družbenopolitične organizacije Jesenice v počastitev dneva žena. Moški komorni zbor iz Kroepe, ki je zaradi svojega kvalitetnega dela prejel lani Prešernovo nagrado, se je predstavil na Jesenicah v dveh koncertih: ob 18. uri se je predstavil učencem osnovnih šol, zvečer pa jeseniškim dekletom in ženam.

Zveza kulturnoprosvetnih organizacij jeseniške občine je v letošnji sezoni v okviru gibanja glasbene mladine že pripravila vrsto kvalitetnih glasbenih prireditev, med katerimi je bila prav gotovo najbolj obiskan koncert slovenskega okteta. V teh mesecih bo v organizaciji ZKPO Jesenice nastopil v dvorani gledališča še harmonikarski zbor iz Sentvide, srednješolski pevski zbor Blaž Arnič ter pevski zbor Jesenice. V tednu mladosti pa bo na Jesenicah, najbrž že pod novo streho hale pod Mežakljo, gostoval pevski zbor iz Karlova. D. S.

in pridnost. Dokument sili ljudi k maksimalni prizadevnosti ter stimulira nadebudne umetnike, ki so doslej zaman oblegali uprave gledališč. Je dokaj krut, saj utegne onemogočiti poprečno talentirane, vendar pa bo nedvomno pripomogel k dvigu kakovostne ravni predstav.

Osnutek seveda ni brez šibkih točk. Med četrtkovim posvetom gorejskih poslancev ter predstavnikov samoupravnih kulturnih skupnosti in poklicnih kulturnih institucij so navzoči poudarili, da v relativno kratki dobi dveh let marsikak režiser ali igralec ne utegne do kraja pokazati, kaj zna, koliko zmore. Nema- lo mojstrov odrskih desk je raslo in dozorevalo počasi. Dostikrat namreč šele izkušnje in vaja formirajo umetnika, ki so mu na akademiji vcepili samo osnove dramskih veščin. Vprašanje je, ali se bo takšna oseba v množici hitreje napredujočih konkurentov uspela prebiti v ospredje. Ali ji bodo nudili dovolj priložnosti, da v miru, brez strahu pred izgubo službe, izpolni lasten umetniški jaz? Najbrž ne.

- Gorejski poslanci so na- dalje spregovorili o zelo kočljivem problemu napačne usmerjenosti mladih generacij, ki jim šola očitno ne privzgoji potrebne širine in ki bi za vsako ceno radi ostali v Ljubljani, v profesionalnih hišah. Ne zavedajo se, da bodo tamkaj lep čas samo »tretja violina«, samo nosilci stranskih, manj pomembnih vlog, saj zahtevnejše interpretacije praviloma dobivajo starejši, že prekaljeni kolegi.
- V polamaterski ali amaterski družini bi si znatno prej priborili ime in sloves ter potlej zlahka napredovali navzgor, proti mestom v osrednjih republiških hramih boginje Talije. Akademija naj torej skuša vcepiti gojen- cem treznejšo presojo in jih usmeriti na pot zložnejšega, postopnega vzpona. Le tako bo zakon, ki se trudi odpraviti tudi podrejenost nepoklicnih zavodov, dosegel svoj namen.

I. Guzelj

V Tržiču filmski klub

V okviru organizacije Ljudske tehnike so tudi v Tržiču ustanovili filmski klub, ki je že začel delati. Tak klub je v Tržiču nekaj že bil, vendar je njegova dejavnost zamrla.

Prav tako namerava Ljudska tehnika ustanoviti klub radioamaterjev, vendar bodo za ustanovitev in delo potrebna večja denarna sredstva. -jk

Ljubljanska banka

Operni pevec Miroslav Čangalovič za železarje

Osn. organizacija sindikata jeseniške Železarne bo 30. marca pripravila koncert opernega pevca basista Miroslava Čangaloviča. Znani jugoslovanski operni pevec se bo pred-

stavil jeseniškim železarjem v dvorani gledališča na Jesenicah s samostojnim koncertom. Pevec sam je želel, da bi na Jesenicah pel za jeseniške železarje. D. S.

Sindikato o kulturni akciji

Na zadnji seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta so razpravljali predvsem o družbenem dogovoru o kulturni akciji. Predsednik kulturne skupnosti Jesenice Janez Kavčič je podal osnovne misli in mnenja o kulturni akciji v jeseniški občini. V

razpravi so se zavzeli za temeljito reševanje kulturnih problemov in sklenili, da bo morala za razvoj kulture poskrbeti posebna komisija pri družbenopolitičnih organizacijah pa tudi jeseniške delovne organizacije se bodo morale bolj zavzemati za kulturo v občini.

Slakovi fantje pozdravljajo bralce

Turneja ansambla Lojzeta Slaka in Fantov s Praprotna po Avstraliji se je prevesila v drugo polovico. Pred dnevi je na naslov našega uredništva prispela lepa razglednica z motivi iz dežele kengu-

rujev. Lep pozdrav vsem v uredništvu in bralcem so napisali nanjo Lojze Slak, Niko Zlobko, Franc Sever, Janez Kalan, Janez Habjan, Janez Dolenc, Andrej Bergant in Jože Sifrar. -lg

Dvorana se je do solz nasmejala

Dramska skupina kulturnega aktiva z Bele bo drevi ob sedmih v počastitev 8. marca v kulturnem domu v Pred- dvoru ponovno uprizorila domiselno komedijo Ljubezenska zmešnjava.

V nedeljo popoldne smo bili priča prijetni osvežitvi kulturnoprosvetnega življenja na Beli in v Preddvoru. Lanska uprizoritev Naše krvi je dramsko skupino kulturnega aktiva z Bele nad Kranjem spodbudila, da se je lotila novega dela. Tokrat so se igralci odločili za Ljubezensko zmešnjavo. Komedijo je napisal bosanski pisatelj in dramatik Petrovič, Silvo Ov-

senk iz Kranja pa jo je poslovenil in tako je bila v nedeljo popoldne v dvorani kulturnega doma v Preddvoru prvič uprizorjena.

Predstava je uspela. Dvorana je bila polna do zadnjega kotečka. Zadnje čase se je namreč dogajalo, da je dramske predstave v Preddvoru obiskalo le malo ljudi. Gledalci so uživali in se do solz nasmejali pripetijam in norčijam treh parov, ki so jih dokaj posrečeno upodobili Slava Vidmar, Blaž Vidmar, Draga Mirt, Jože Sodnik, Franca Košnjek in Jože Urankar.

Komedijo je režiral Silvo Ovsenk, za sceno je poskrbel Peter Mubi, za luč Miro Roblek, lektor je bil Tone Roblek, šepetalka pa Draga Bukovnik.

Belski igralci bodo drevi komedijo ponovili in sicer v počastitev 8. marca. Predstava bo ob sedmih zvečer v kulturnem domu v Preddvoru. Upajmo, da bo dvorana prav tako polna. Zene so še posebej vabljene, saj bo »zmešnjava« prijetna zabava za praznik. J. Košnjek

**93 Miha
Klinar**

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

**ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJES OLJE, ROPAR.
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLUJU PELJE**

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

»Požar druge imperialistične vojne divja vse huje... Postalo je jasno kakor dan, da angleški in francoski imperialisti niso zanetili vojnega požara zaradi obrambe svobode, demokracije in neodvisnosti malih narodov, ampak zaradi obrambe svojega kolonialnega cesarstva in hegemonije, ki so si jo pridobili v minuli (prvi svetovni) imperialistični vojni. POSTALO JE JASNO KAKOR DAN, DA SE NEMSKI IN ITALIJANSKI IMPERIALISTI NE VOJSKUJEJO ZATO, DA BI — KAKOR PRAVIJO — POPRAVILI VERSAJSKE KRIVICE, STORJENE V ZADNJI VOJNI NJIHOVIM IN MALIM NARODOM, TEMVEČ ZARADI TEGA, DA BI ZAVLADALI NAD KOLONIJAMI IN TRZIŠČI SVOJIH NASPROTNIKOV, DA BI SI ZASUZNJILI NEODVISNE IN ZLASTI SE MAJHNE, NEZASCITENE NARODE IN SI PRIDOBILI HEGEMONIJO V EVROPI.« (Delo, št. 1, Jan. 1941, Resolucija pete konference KPJ, prvi odstavek. Ta konferenca je bila okt. 1940, KI pa je že leto poprej nov. 1939 v svojem Manifestu o sedanjih vojni zavzela do vojne tako stališče, prip. M. Kl.).

Tako stališče, kakršno so imele komunistične partije že od referata sekretarja Komunistične internacionale Dimitrova, ki je kmalu po Leipzickem procesu govoril na kongresu Komunistične internacionale 'O fašizmu in delavskemu razredu', so imele tudi v tem času, torej v času nenapadalne pogodbe med Nemčijo in Sovjetsko zvezo ter v času poljsko-nemške vojne. Imeli so jih tudi angleški komunisti, ki jih zaradi takega stališča imenuje Churchill v svojih spominih na ta čas

'KOMUNISTIČNA DRHAL'

ki se 'pokori moskovskim ukazom' in ki 'govorijo o kapitalistično-imperialistični vojni' (Churchill, Druga svetovna vojna, Zavod Borec, 1964, str. 425). Morda je prav to nespremenjeno 'govorjenje' te, s Churchillovim izrazom imenovane 'komunistične drhali' o fašizmu in vojni opozarjalo tudi tiste, ki so bili visoko nad to 'drhaljo' v ministrskih foteljih, opozarjalo in opozorilo prav s svojimi stališči do vojne, v kateri so imenovali tudi Nemce imperialiste, da 'prijateljstvo' med Nemčijo in Sovjetsko zvezo ne more ostati dolgo trajno in da bi se morda dalo na kak način to 'prijateljstvo' spremeniti v sovražen spopad, ki bi, če ne bo šlo drugače, lahko v najbolj skrajni situaciji reševal Anglijo pred direktnim Hitlerjevim napadom.

Sovjetska zveza je bila zdaj zares edina država na vzhodu, ki bi lahko še ogrozila Hitlerja z vzhoda in razbremenila tako zahodno francosko fronto, na katero se bo zdaj, vsaj tako so bili prepričani, navalila vsa Hitlerjeva moč. Ta pa je bila strahotna, mnogo večja kakor francoska in angleška skupaj, to so zdaj lahko vedeli vsi vojaški izvedenci, in ji bo Francija le težko kos, če ne bo pomoči s strani drugih držav, ki pa se bodo sedaj po poljskem porazu še mnogo bolj otepale zapleta v vojno in boja za koristi zahodnih veselih kakor dosedaj. Edini faktor, ki bi bil ne samo zmožen sprejeti boja proti Nemčiji, marveč tudi pritegniti večino Hitlerjevih armad nase, je bila samo še Sovjetska zveza. Njeno zavezništvo pa je Chamberlain zapravil. Še več, zdaj bi ji moral v skladu s garancijami do Poljske napovedati vojno. Morda bi Chamberlain šel tako daleč, pa so ga verjetno drugi prepričali, da je boljše, če v tem trenutku Anglija pogoltno besedo do Poljske in Sovjetski zvezi ne napove vojne. Zato se je Chamberlain verjetno na zahtevo drugih 'realnih' politikov omejil v svoji izjavi: »Za sedaj je še preuranjeno govoriti o vzrokih in posledicah sovjetskoruskega koraka in izreči dokončno sodbo.« je rekel Chamberlain in da bi potolažil poljsko vlado, pred katero se je lahko

čutil krivega, nadaljeval. »Za nesrečno žrtev napada pomeni to prav gotovo največjo tragedijo. Svet zasleduje z globokim sočutjem in obžalovanjem brezsmotern ('zwecklosen Kampf' v nemškem prevodu Chamberlainovega govora) boj poljskega naroda proti mnogo močnejšemu sovražniku in občuduje junaški pogum slehernega, ki se niti danes ne more sprizniti s porazom. CE ZE ANGLIJA IN FRANCIJA NISTA MOGLI PREPREGATI PORAZA POLJSKE VOJSKE, KLJUB TEMU ZAGOTAVLJATA VARSAVSKI VLADI, DA SVOJIH OBVEZNOSTI NISTA POZABILI IN DA STA NEUKLONLJIVO ODLOČENI, NADALJEVATI BOJ S SOVRAZNIKOM (AdG 4244 D).«

Chamberlain je seveda mislil boj z Nemci, poljska vlada pa je pričakovala vojno napoved proti Sovjetski zvezi s strani Anglije in Francije in seveda tudi s strani Romunije, ki bi morala v skladu z romunsko-poljsko pogodbo prav tako napovedati Sovjetski zvezi vojno.

Toda

ROMUNSKA VLADA JE RAZGLASILA NEUTRALNOST, UBEZNO POLJSKO VLADO PA JE INTERNIRALA

slehernega člana vlade v poseben 'kraj prisilnega bivanja'. Tako so konfinirali predsednika republike Moscickega v Bicazu, poljskega zunanje ministra Becka v Slanicu, znanih romunskih toplicah, in MARSALA SMIGLY-RYDZA v Craiovi.

Poljaki so se seveda takemu ravnanju postavili po robu, ker potem, ko je romunska vlada izdala svoje zavezništvo za primer 'napada z vzhoda' in razglasila 'strogo nevtralnost v sedanjem konfliktu', niso hoteli ostati v Romuniji in se 'bojevati' z romunskega ozemlja z deli poljske vojske, ki so jo njihovi poveljniki pripeljali v Romunijo skupaj z zlatom poljske državne zakladnice, ki je poljski vladi ter civilnim in vojaškim vladnim odličnikom omogočalo existenco v inozemstvu in za laterega je bila, seveda, zainteresirana tudi Anglija za 'plačilo' poljskih dolgov. To zlato prav tako kakor naše jugoslovansko ni nikoli več videlo Poljske in je kakor naše ostalo 'plen' Zahoda. In prvo, za kar se je prizadevala ubežna poljska vlada, da spravi v Anglijo, je bilo to poljsko zlato, še pred četami vkrcano na britanske ladje, ki je že čakalo nanj v romunskem pristanišču. Še poprej je imel poljski zunanji minister Beck oster razgovor z romunskim ministrskim predsednikom Armandom Calinescu-jem, kateremu je prav gotovo očital romunsko 'nevtralnost' in ne samo protestiral proti ravnanju romunske vlade s člani poljske vlade in z vojaškim poveljniškim kadrom, saj je ob njihovi internaciji in najnovejših dogodkih v vzhodnih predelih Poljske objavila naslednje uradno sporočilo:

»Posebne okoliščine, v katerih so se odigrali 17. septembra dalekosežni dogodki na Poljskem, kakor tudi dejstvo, da je poljska vlada prosila romunsko vlado, da bi dala predsedniku poljske republike in poljskim ministrom, ki so pobegnili s Poljske, azil v Romuniji, predpisujejo tudi Romuniji posebne določbe o obdržanju najstrožje nevtralnosti do vojskujočih se držav...« (AdG 4246 A).«

Na ta način je romunska vlada opravičevala svoje ravnanje s poljskimi oblastniki in 'tibi' prelom zavezništva, ki ga ni v tem času omenjala niti z besedico. Postopek s poljskimi ubežniki je prepustila enostavno romunski policiji in orožništvu. Tako je že takoj, ko so se čez poljsko-romunsko mejo začele zlivati reke bežeče poljske vojske in drugih poljskih ubežnikov, romunski državni podsekretar za žandarmerijo in policijo izdal posebno naredbo, ki je dovoljevala odhod iz Romunije vsem poljskim ubežnikom z izjemo članov poljske vlade in vojaških osebnosti (AdG 4246 A). Romunija se je namreč takoj oprileja 'rešilne bilke' ob razglasitvi sovjetske nevtralnosti do nje, Finske, Švedske in baltskih držav (AdG 4234 H) in se rešila neprijetnega zavezništva s Poljsko, ki je bila 17. septembra pravzaprav že premagana

Mimo tega se je Romunija prav gotovo bala tudi Madžarske, ki je že dvigala glas po svoji 'milijonski manjšini', pa tudi Bolgarije, ki bi rada poravnala svoje 'versajske račune' z Romunijo in bi rada dobila po prvi svetovni vojni izgubljeno Dobrudžo. Kljub temu, da je Romunija imela totalitarni fašistični režim Nacionalne fronte, sta Madžarska in Bolgarija kot 'versajski žrtvi' uživale pri Hitlerju večje simpatije in podporo kakor Romunija. Mimo tega je tretpaleta tudi pred Sovjetsko zvezo zaradi Besarabije, kjer je prevladovala ukrajinska manjšina poleg besarabskih Nemcev, ki so bili mimo tega tudi 'gospodarji' romunskih predelov Banata, ki je bil prav tako kakor pri nas z manjšinami kolonizirano pisano narodnostno ozemlje, na katerem so v skladu s sedanjim položajem uživali Nemci poseben privilegij.

V letu 1939 bi lahko orisati romunsko politiko do romunskih manjšin v naslednjem zaporedju, ki ga navajam zaradi tega, ker se bomo z Romunijo morali v našem sestavku še podrobneje ukvarjati, saj je njena politika posegala tudi v jugoslovansko ne zaradi dinastijskih zvez (jugoslovanska kraljica Marija je bila namreč romunskega rodu), marveč zaradi usodnih zapletov, ki jih je vojni čas prinesel tudi v odnose med balkanskimi državami. Na novoletnem sprejemu 1939 v kraljevem gradu v Bukarešti je na primer takratni romunski predsednik

PATRIARH MIRON CRISTEA

v svojem govoru slavil romunsko nacionalistično idejo, ki naj bi 'bila zvezda vodnica na vseh področjih romunskega javnega in gospodarskega življenja'. Razburjal se je predvsem nad Judi pa tudi nad drugimi osebami manjšinskih narodov, ki jih je (med njimi v prvi vrsti Judje) v nekaterih pomembnih poklicih mnogo več kakor osebnosti romunske nacije:

»PRIMAT ČISTOKRVIH ROMUNOV NAJ BO PRVA ZAPOVED DRŽAVNEGA ŽIVLJENJA IN PRAVICA DRŽAVNE NACIJE, KI JE USTVARILA ROMUNIJO.« (AdG 3874 A)

V Romuniji je bila v tem času že na oblasti fašistična (lahko bi jo imenovali tudi monarhofašistična) 'Fronta nacionalnega preporoda' kot enotna stranka za vso Romunijo. V začetku januarja so prenehali izhajati časopisi drugih strank, med njimi tudi starih (ki so bile pravzaprav pobudnice za novo obliko romunskega fašizma) bukareštanski 'Viitorul' (glasilo liberalne stranke), bukareštanska 'Dreptatea' (glasilo nacionalne drobnokmečke stranke) in klausenburška 'Patria'. Deset dni potem (12. jan.) je

ROMUNSKI KRALJ CAROL

s posebnim kraljevskim dekretom potrdil 'Fronto nacionalnega preporoda' kot edino dovoljeno in 'enotno' romunsko stranko, ki jo je vodil direktorat 24 članov, ki jih je na predlog ministrskega predsednika imenoval kralj s svojim dekretom, določenih za dobo dveh let. Po osem teh je zastopalo 'stanove' v naslednji 'cehovsko' fašistično pojmovani razdelitvi: Poljedelstvo in industrija, Trgovina in obrt ter (svobodni) duhovni poklici, s čimer so fašistični ideologi skušali paralizirati razredni boj med izkoriščanimi in izkoriščevalci, kar se jim je z nasiljem seveda posrečilo, saj se je prav s tako razdelitvijo lahko uveljavila diktatura buržoazije — fašizem na vseh področjih.

Tudi drugi funkcionarji »Fronte nacionalnega preporoda« so bili imenovani od vrha oblasti in stranke do občin. Prav tako so bile po nemškem vzoru ustanovljene tudi pomožne organizacije, katerih člani so morali nositi uniformo in fašistični znak Fronte nacionalnega preporoda, ostali člani pa znak, uniformo pa lahko ali pa ne po svobodni izbiri. Pozdrav je bil seveda 'rimski', to se pravi fašističen kakor v Italiji in Nemčiji. Kakor je bilo objavljeno, je ta

ROMUNSKA FAŠISTIČNA ORGANIZACIJA že 10. januarja 1939 štela 3.500.000 članov. Judje se seveda niso mogli včlaniti, ker jih niso hoteli sprejeti, čeprav ni bilo v tem pogledu nobenih posebnih pravil.

4

Zaradi tistih besed, ki jih je stari spregovoril, se je v meni vse obračalo. Prav gotovo bi se sleherni prav tako počutil, pa če mu bi dekletke toliko ugajalo. Saj so vsi skupaj znoreli! Ali mislijo, da sem otrok in da me kar mimogrede ujamejo na svoje limanice? Pamet mi je nekam umrtvela in nič kaj tehtnega se nisem mogel domisliti. Če sem poprej še resno pomislil na dekletke, se mi je v tistem hipu vse uprlo. Norci neumni, le zakaj se jim je toliko mudilo? Saj sem bil šele prvič pri hiši in kar takole meni nič tebi nič ni nobeden črnil niti besediče o tem, da pripravljajo zaroko. Čeprav težko sem se vendarle zdržal in niti z eno samo kretnjo nisem hotel pokazati, da me je ravnanje družine presenetilo. Stari je povedal še nekaj besed, ali nisem ga več poslušal. Zvedel sem novico in zadosti mi je bilo. Zapustil me je občutek trdnosti, saj nisem vedel niti za trenutek naprej, kakšne ceremonije me še čakajo. Zdaj, ko je bila javno vpričo toliko ljudi razglašena zaroka, najbrž nisem več sam svoj gospodar. Lahko se zgodi, da bom tudi s Tanjo imel kakšne močnejše zveze. Vse se je začelo nevarno sukati in moral sem resno razmisliti, da jo čimprej pobrišem.

Po očetovih besedah, se je razpoloženje v hiši spremenilo. Naj povem, da o zaroki nisem kaj prida vedel. Saj v mojem domačem kraju sploh nisem vedel, da je bila pred ženitvami kakšna zaroka. Vedel pa sem, da v teh krajih ne pomeni skoraj nič manj kot ženitev. Vsi, kolikor jih je prišlo, so mi začeli stiskati roko in čestitati. Od matere, tete in očeta sem deležen celo poljuba kot za zahvalo, ki sem si jo z zaroko zaslužil. Pred vsemi, kolikor jih je bilo v hiši, sem moral poljubiti tudi Tanjo kot bodočo ženo. Tako sem še poprej kot v enem dnevu, odkar sem dekletko spoznal, postal ženin. Sam nisem vedel, ali bi se svoji lahkovernosti na ves glas zakrohotal ali pa s svojo neumno glavo zaletel v zid, ki sem ga čutil za hrptom.

V preišljevanju sem se odločil, da bom miren in se delal, kakor da sem to, kar se je zgodilo, že pričakoval in da sem srečen, ko je do tega prišlo. Takoj ob prvi priložnosti pa jo stisnem in adijo vsem, ki so mi to skuhal. Ko sem prebolel prvi pretres in vse trezno premislil, da v življenju človeka lahko doleti tudi tisto, kar mu ne bi nikdar padlo na pamet, sem se umiril in se stopil z vaško družbo, ki je postajala vse bolj razpoložena in se na moč veselila hišnega praznika.

Možak pri kakšnih štiridesetih letih, zavaljen kot prašiček in bolj podoben premožnemu vaškemu mesarju kot kmetu, je bil najbolj klepetav. Kar naprej je z vnetostjo govoril, da bi mi čimveč povedal o kmetiji, ker sem bil od tistega dne naprej zapisan za zeta: »Dobro hišo si si izbral, moj dragi, veliko posestvo in tudi drugih pri tej hiši ne manjká. Je zvit, zato se mu tudi med vojno ni slabo godilo.« Tatjano je nadvse hvalil, kakšno dobro in pošteno dekletko je in zraven se študirana. Čeprav mi je bilo vseeno, koliko zvem o njih, sem le rad prisluhnil takim novicam.

Kakor da sem že dolgo v vasi, toliko ljudi in navad sem tisto popoldne spoznal. Še preden se je sonce dotaknilo ravnih tal, je od nekod primahal še nekakšen harmonikar. Tudi ženski ni manjkalo. Nekaj je bilo še mladih gospodinj, ki so prišle z možmi, vaška dekletka pa so prišla bolj pozno popoldne. Kakšna zaroka pa naj bi to bila, če ne bi bile povabljenke tudi zaročenkinke tovarišice. Peli smo, jedli in pili, da je bilo veselje. Potem ko je zapela harmonika, smo tudi zaplesali. V tem nisem bil preveč spreten, ker se na njihove plesse nisem spoznal. Tudi pijača mi je že zabrenčala po glavi, tako da se zaradi nepoznanih plesov nisem preveč jezil, saj je bila v hiši taka gneča, da si se komaj prestopal, potem je bilo prav vseeno, kako premikaš noge. Tistih nekaj plesov, ko sem se zavrtel, sem plesal le z zaročenko. Če bi na katero drugo vrgel oko ali se z njo zavrtel, bi med domačimi povzročil hudo kri. Toliko sem že bil pameten, da sem pri tem moral biti nadvse previden. In kaj bi v takem primeru rekli sosedge? Največ pa sem sedel za mizo in se pogovarjal zdaj s tem in spet z drugim.

Gospodar se od mene skoraj vse popoldne ni odmaknil. Zaradi nekaj kozarcev je postal zelo zgovoren. Beseda tekla tudi o njegovi domačiji. Iz pogovora sem zvedel, koliko jih je

pravzaprav pri hiši. Spraševal nisem nobenega, ker me je prav malo brigalo, povedati mi pa tudi nobeden ni imel časa, saj so imeli vsi do zadnjega čez glavo dela s pripravo zaroke. Sin, ki je štel kakšnih dvajset let, je bil v naši vojski. Z njo je odšel komaj takrat, ko se je fronta od Beograda premikala do teh vasi. Prej je bil menda doma. Vsaj oče mi je tako povedal. Eden pa da mu je padel. Nisem ga hotel spraševati, pri katerih je izgubil življenje, ker sem zasumil, da je bil na drugi strani. Vsaj tako sem potem zvedel. Za njim je nekolikokrat globoko trpeče vzdihnil. Več ko sva se pogovarjala, bolj sem ga razumel. Dobro se je zavedal, da bo oblast najbrž najbolj stiskala tiste, ki so se v vojni naslanjali zaradi tega ali drugega razloga na drugo stran. Če mu poberejo žito, vino in še kaj drugega, kar hrani v kašči, se ni toliko tresel. Sam je nekolikokrat dejal, da razume, da ima država prazna skladišča in da bodo morali dati živež tisti, ki ga imajo, ali najbolj mu je rojilo po glavi tisto o zadrugi. Kadar je to omenil, se mu je obraz kar stresel in nekakšna bledikasta senca se je sprehajala po njem. Prepričan je bil, da ga to spravi na beraško palico. Skušal sem ga potolažiti, da najbrž ne bo tako hudo in da se bo prav gotovo dalo tudi tako živeti. Največkrat sem bil ob njegovem vzdihovanju tiho ali pa dejal, da bomo še videli, kako bo.

Tako sem tisto popoldne kar veselo preživel, čeprav sem bil spočetka jezen, da bi kar grizel. Tanja je bila mirna kot golobica. Ni me nadlego-

vala z vprašanji, kdaj se bova poročila, kdaj se bom spet oglasil in kje se bova sešla v Beogradu, kadar pride tja. Ne vem, če je sploh opazila, da sem bil na slovesno praznovanje zaroke ravno toliko pripravljen kot na lastno smrt. Mislim, da je tako pri vseh dekletih, kadar so do ušes zaljubljene, potem ne vidijo in ne slišijo prav nič drugega kot tisto, kar si želijo.

Zvečer okoli enajstih je odpeljal vlak proti Beogradu. Tako sem zvedel že popoldne. Domačega nisem spraševal nobenega, ker so mi zagotovili, da bodo jutraj zgodaj preskrbeli, da se bom vrnil s taksijem. Računali so pač, da mi bo dragocen vsak trenutek, da čimdlje ostanem s svojo drago. Ni bila več nobena skrivnost, da bova ta večer z dekletom spala skupaj. Sleherni bi se tega veselil, meni pa se ni dalo, da bi še bolj zlezl v to neprijetno mrežo, najmanj zaradi staršev, več zaradi dekleta. Nisem ji hotel še bolj mešati pamet, ker je bila že tako vsa iz sebe in živela v neprestanem strahu, da ne bi tako lepo napeljana stvar spodletela.

Do desete ure so se sosedge razšli. Ostali smo samo domači, če sebe tudi štejem vmes. Sedeli smo v hiši in se pogovarjali o domačih stvarih, največ o naju. Mislim o Tanji in meni. Njihovo govorjenje je kazalo na to, da ni nobene potrebe čakati s poroko kdove koliko časa. Nobenemu se ni niti sanjalo, da sem le na tečaju in da bom čez kakšen mesec sam ne vem kako daleč. Morali so verjeti tako, kot sem jim povedal, da sem v službi v Beogradu. Mati je stiskala dekletko sebi in jo božala po laseh. Prav tako je bilo videti, kakor da ji je obenem žal in da se veseli, ko se je tako spleto. Kogarkoli si pogledal, si mu na obrazu videl neizmerno zadovoljstvo, ker se jim je posrečilo dobiti za hčerko takega moža. Kako

drugače bodo gledali nanje sosedge in tudi pri oblasteh bodo drugače zapisani.

Stari se ga je tisti dan malo nabral, vendar ne toliko, da bi se majal, ali da bi pri govorjenju opletal z jezikom. Bil je zgovoren in za vsako reč, pa če je bila pomembna ali ne, se je smejal, si vihal brke in mogočno mahal z rokami. Kolikor sem ga tistega dne spoznal, ni bil slab človek. Ob vsakem koraku ali besedi je dal vedeti, da je on gospodar in da domači brez njegove volje nimajo kaj prida veljave. Prijazno in zadržano smo klepetali o raznih domačih rečeh in semtertja je padla tudi kakšna beseda o poroki. V to je večkrat dregnila mati in tudi teta. Oče se je delal, kakor da ga ženska klepetanje ne briga preveč, ali vseeno je takrat utihnil in le napel ušesa, kako teče beseda o tem.

Kolikor bolj se je ura približevala za odhod, toliko bolj sem postajal nestrpen in čakal, da bi se domači podali k počitku. Če je bilo zgovorenje, da tisto noč ostanem pri njih in da se zgodaj zjutraj vrnem v Beograd z avtom, ki so ga že popoldne preskrbeli domači, nisem mogel nič drugega, kot lepo klepetati z njimi in počakati, kdaj gredo spat. No, kljub moji nestrpnosti se je vse lepo izteklo.

Stari je vstal, stopil nekaj korakov sem in tja po sobi in spregovoril kakšno besedo o današnjem dnevu, potem pa je dejal, da bi bilo dobro oditi počivat: »Jutri je ponedeljek in lepo vreme bo, dela pa toliko, da človek ne ve, kje bi začel.« Takoj sem poprijel za njim, da ga imam tudi sam čez glavo. »Saj bomo prej pokonci, preden boš odšel,« je povedal, me z nekakšno hvaležnostjo z roko potrepil po ramenu in že so ga koraki zanesli proti vratom. Tudi ženske so vstale, še nekaj zabrenčale med sabo in se prav tako odpravile spat. V sobi in v kuhinji, kjer je bilo poprej vse v neredu zaradi priprav in tokrat gostov, je bilo že pospravljeno. Mati se je s svojim močnim telesom odzibala skozi vrata. Odprla je sobo, v kateri sem dopoldne ležal, in smejaje se dejala, da mi želi, naj se dobro spočijem, in da me zjutraj že pokliče o pravem času. Tanja se je še malo zasukala med ženskami, potem pa je izginila v svojo sobo. Vedela je, da bova spet skupaj takoj ko drugi odrinejo spat. Tudi meni je šlo to po glavi, ali sem napravil drugače. Ko sem zaprl za seboj vrata, sem še nekoliko trenutkov slišal njihov klepet, a kmalu je vse utihnilo.

Precej časa sem stal sredi sobe in sam nisem vedel, kaj naj storim. Vleklo me je k dekletu in nič manj me ni imelo, da jo takoj popiham na postajo. Tako sem se nekaj časa obotavljal in zmagalo je drugo. Tiho in počasi sem zlezl skozi vrata v hodnik, v večnih vratih obrnil ključ in že sem bil na dvorišču. Najbolj sem se bal obeh neugnanih kosmatincev, da me ne opazita in obljajata. Lahko bi kdo prišel pogledat, zakaj se oglašata. Če ne drugi, bi to prav gotovo storila Tanja, ki je gotovo čakala, kdaj bom zdrsnil v njeno sobo. Skornje sem nesel v rokah in jih obul šele na cesti dober streljaj daleč od hiše. Neslišno kot duh sem izginil od hiše, potem pa pot pod nogo. Do postaje je bilo kakšna dva kilometra ali morda kaj več. Kot da bi me kdo iz tiste vasi podil, tako hitro sem jo ubral proti postaji. Skoraj oba hkrati z vlakom sva jo prisopihala tja. Malo sem pogledal na levo in desno, da bi videl, če morda kdo teče za mano, in že sem jo kar brez karte pognal na vlak.

Ves čas sem bil malo v strahu, kako se bo vse končalo, pa sem jo kar dobro zvozil. Le kaj so zjutraj rekli, ko so sprevidele, da je soba prazna in prav tako postlana, kot je bila zvečer, a o meni ne duha ne sluha. Če bi me dobili v roke, mi ne bi dosti pomagalo, čeprav sem bil major in bi mi vaščani ali pa brkati gospodar pretipali rebra. Saj je ne bi takole brez slovesa pobrisal samo zaradi tega, ker so me na tak način ujeli. Tu je bilo še več vzrokov, o katerih sem ves dan premišljeval in vedno prišel do istega zaključka. O ženitvi takrat nisem odločal le sam in bilo je vendar nemogoče, da bi se lahko oženil oficir in član partije s hčerko tako velikega in bogatega kmeta in še zraven ne čiste politične pretklosti. Čeprav dekletu ni bilo nič krivo, ali je bilo iz take družine, to pa je zadostovalo. Če bi kaj takega napravil, ne bi več spadal v našo partizansko sredino. Skoraj nič manj ne bi to pomenilo, kakor da sem izdal svoj delavski razred. Tako prepričanje je bilo takrat tako globoko v meni, da vse, kar ni bilo v skladu s tem načelom, zame ni nič pomenilo.

Delo, upornost in volja so jima ohranili moč

Drugi »da« bisernih zakoncev Gvardjančič

On, Andrej Gvardjančič, krepak, vzravnani 87-letnik, ona, Marija, Andrejeva soproga, malo betežna, a še zmeraj vesela, radoživa ženska... Kakšen par sta morala biti nekdanj! Kakšna neuničljiva energija ju je prežemala, da jima je uspelo premagati tegobe in krivice, ki so se preteklih šestih desetletjih zgrinjale nadnju! Večina smrtnikov bi klonila, Marija in Andrej pa sta kljubovala usodi in dvignjenih glav dočakala edinstven jubilej — biserno poroko.

Ko sem si minulo soboto, po končani slovesnosti v dvorani občinske skupščine Skofja Loka, hotel zapisovati podatke o zakoncih Gvardjančič, ki jesen svojega življenja prestopata v Gorenji vasi, naselju blizu Reteč pri Skofji Loki, kjer je oče pred 37 leti postavil hišo, so mi prsti kar nekako zastajali. Steherni stavek je namreč v meni porodil plaz novih in novih vprašanj, iz katerih bi lahko sestavil obsežno kroniko. A kaj ko so novinarjev prostor, čas in izrazni razpon strogo omejeni.

Do začetka I. svetovne vojne sta Andrej in Marija prebivala na Primorskem. Kot mnogim drugim tudi mlademu ženinu bojni metež ni prizanesel; v jarkih soške

fronte je spoznaval, kako majhni in nemočni, vendar obenem krvoločni smo ljudje. Srečno se je vrnil domov ter, nejevoljen, ker so zahodne dele Slovenije prisodili Italiji, izbral rastoči družinici novo domovino — Koroško. Toda nesrečni plebiscit mu je spet prekrizal račune in Gvardjančiči so zapustili Avstriji priključeno deželo ter jeli iskati svobodnejši kotiček pod soncem. No, usoda jim ni bila naklonjena; spričo naprednjaške miselnosti, ki je oblastem »šla v nos«, sta se Andrej in Marija še osemkrat (!) preselila.

Med zadnjo vojno je družina — oče, mati in peterica otrok — zvesto podpirala NOB. Veliko so pretrpeli, najhujši udarec pa je zanje pomenila smrt najstarejšega sina-strojevodje: leta 1943 je zavezil na mino in z vlakom vred zletel v zrak.

Biserna zakonca danes uživata zasluženi pokoj. Čeprav ju sorodstvo, ki poleg dveh sinov in dveh hčera šteje deset vnukov ter štiri pravnuke, pogosto obišče, ne pustita, da bi kdorkoli posegal v gospodinjstvo, da bi namesto njihju postoril vsakodnevna domača opravila. Andrej, kategera besednjak od leta 1925 dalje ne pozna več izraza »bolezen«, je pač vse prej kakor star mož. Bolj točno bo, če rečemo, da je že dolgo na svetu. Z Marijo sta vedno izgorevala v delu — in prav delo, upornost ter volja so jima ohranili moči.

I. Guzelj

Marija in Andrej Gvardjančič. — Foto: F. Perdan

Ijubljanska banka

Rudi Finžgar (2)

Srečanje s športom — Prve smučke

»Primožek mi je dal jesenov les in z bratom sva naredila moje prve smučke« — Mati je bila huda in je smučil razsekala — Osebni rekord: 8 m — Rudijev idol: Filip Legat — Skakalnico so podrli

Težko je reči natančno, kdaj se je Rudi Finžgar prvič srečal s športom. Ali takrat, ko je z vrstniki plezal na visoke smreke in so se potem po zunanji strani velevja spuščali na tla in so bolj večji pri seskoku naredili še salto? Morda tedaj, ko je prvič skočil na svojih smučeh? Sam pripoveduje takole:

»Odrpito telovadišče, kjer smo imeli med drugim tudi kroge, je bilo ograjeno. Prvi športni podvig vsakega mladega Kroparja je bil, da je preplezal to ograjo. Potem se je stvar kar stopnjevala. Ste-dilo je igranje v mivki pod krogel, kasneje plezanje po drogih. Višek je bil, če je kdo dosegel kroge in se nje slovesno obesil. Če so nas opazili starejši fantje, smo na še tekli, da nas niso nabili. Otroci smo na igrišču vse razmetali pa tudi pokvarili in zato so nas preganjali.

zarezal v sneg in odrezal mostiček. Se sedaj se spominjam, kako so me starejši zmerjali...«

»Zvedel sem, da delajo smučil iz jesenovega lesa. Neki kmet iz Ovsih pri Podnartu — 'Primožek' so mu rekli — mi je obljubil, da mi bo dal jesenovo desko. Takoj drugi dan sem odšel iz Kropo po snegu in mrazu na Ovsišje. 'Primožek' mi je dal 9 metrov dolgo desko, ki sem jo 13-letni fantič — nesel nazaj po snegu 9 kilometrov daleč v Kropo. Mislil sem, da nesem boga...«

Doma sta z bratom desko razžagala, jo zakrivila okoli letve, sedlar iz Lipnice pa je naredil jermena. Tako je imel Rudi, prvi od vrstnikov prave smučil. Skakali so štiri do pet metrov daleč. Tedaj so izvedeli, da so zgradili na Ovsišah pravo skakalnico, na kateri »menda skačejo tudi 12 metrov daleč...«

»Neko nedeljo so me vzeli starejši fantje s seboj na Ovsišje. Spominjam se, kako sem občudoval skakalnico. Mizo za skakalnico so naredili iz gnojnega koša, čez katerega so položili stara vrata. Tudi sam sem s svojimi novimi smučmi nekajkrat skočil. Klobuk sem pritisnil globoko na glavo in pristal pri osmih metrih. To je bil moj novi osebni rekord...«

Fantje pa ne bi bili fantje, če ne bi šli zvečer na Ovsišah še malo v gostilno. Malo so popili in ponoči se je Rudi vrnil z njimi v Kropo.

»Takoj me je vzela v roke mama. Pošteno me je nabila, ker zvečer nisem šel k večerini maši. To me ne bi posebno prizadelo, če ne bi vzela na koncu še sekire in mi razsekala smučil. To je bila najhujša kazen...«

Tako je ostal mali Rudi spet brez smučil, ki so bile njegov ponos, vendar pa je že vedel, kako se jih naredi. Kmalu si je naredil nove, boljše, ki pa so bile še vedno zelo malo podobne pravih.

»Na Ovsišah sem še večkrat skakal. Tam sem prvič videl tudi Albina Novšaka. Ta je imel že nekaj pravega stila. Imel je širše smučil z 'grabenčki'...«

Mladi Kroparji so imeli vedno najrazličnejša tekmovalna. Kmetje so dajali za nagrade škatle s piškoti in dodali še kakšne nogavice. Iz tega obdobja sta ostala Finžgarju najbolj v spominu Ciril in Metod Vovk s Češnjice. Začel je spoznavati širši krog ljudi. Do takrat je bil zaverovan, tako kot njegovi prijatelji, le v »kroparsko luknjo...«

Vsak mlad človek, vsak otrok ima svojega idola. Za kroparske fantiče je bil to Filip Legat, kasnejši umetni kovač. Imel je prave lakirane smučil z okovjem, s katerimi je delal imenitne telemarke.

»To je bil smučar-samotar. Od nas je bil kakih deset let starejši in smo si ga upali gledati le od daleč. Ko je odšel domov, smo ga posgledali...«

Leta 1936 so Orli zgradili skakalnico na Stočji pri Kropi. Pravzaprav so jo gradili vsi, vendar so bili Orli pobudniki, pa tudi na njihovem svetu je bila.

»Spominjam se, da je veliko delal Cvetko Magušar, ki pa je bil navdušen Sokol. Pomagali so tudi Zupanovi in Kokaljevi. Neko s-boto smo imeli preizkušnjo...«

Naslednji dan so se zbrali skakalci iz vsega okoliša, vendar skakalnice ni bilo več. Čez noč jo je nekdo podrli.

»Političnih bojev nisem mogel nikoli razumeti. Tekmovalci smo se vedno razumeli med seboj. Po tem skandalu so govorili, da so jo podrli Orli, ker so tudi Sokoli vabili skakalce na tekmovalje...«

Za politična razpota sem prvič izvedel nekoč na železniški postaji na Otočah, ko so nas Sokoli zmerjali s 'Čuki'. Fantom je bilo prečujeno do športa... Prvič smo naredili dolžine skokov v Kropi na skakalnici, ki je stala med Solarjevo gostilno in Balontom. Skočil sem 3 metre. Leta 1929 smo zgradili v Polju novo skakalnico, kjer sem preskočil 6 metrov. Naslednja skakalnica je bila na Natovem robu na Stočju. Bila je zelo strma, z meter visoko mizo. Kljub temu, da je na njej vsak padel, sem skakal na njej po 12 metrov...«

Rudi Finžgar je skakal in skakal. Vsak daljši skol, pa četudi le za en meter, mu je povzročal nepopisno veselje.

P. Colnar

Jože Bertonec, znanj umetni kovač, je bil strah in trepet nas otročajeve.

Kroparski otroci so se smučali na smrekovih deščicah, coklah ali pa na sodovih deskah. Na smučanje so nosili tudi kladivo in žeblice, da so si lahko »smučke« takoj popravili, če se je jermenje odtrgalo. Imeli so več majhnih sneženih skakalnic.

»Spominjam se, kako sem nekoč na eni skočil z deščicami na nogah. Ker se, razumljivo, niso ukrivile, sem

Vsaj ob dnevu žena ne smemo pozabiti smrti junaških deklet Ančke Kokalj, Makse Rozman in Anice Šolar

Ob urejanju gradiva za Zbornik spominov NOB na področju občine Kranj sem pri opisih marsikatero tragedije kar nehote zastal. Posebno so me pretresla sporočila, ki pripovedujejo, kako zavestno, požrtvovalno in junaško so padali mladi slovenski fantje in dekleta v bojih z okupatorjem in njegovimi pomagači.

Tako ali drugače smo že počastili spomin na znane partizanke, ki jim je bil Kranj rojstni kraj, ali pa so le tu živele in delale do okupatorjevega vdora. V mislih imam narodno herojko hrabro Pavlo Medetovo-Katarino iz Strahinja, ki se je kot žena komandanta Pohorskega bataljona in vodnica ženskega voda borila do zadnjega naboja; potem vem za Cilko Odar-Tatjana, padlo pri Lajšah, ko je šla na politično delo med Beneške Slovence; tudi tekstilna delavka Rezka Dragarjeva, revolucionarka še izpred vojnih let, je hrabro padla kot talka v Lancovem z vzklikom: »Streljajte, toda zmaga bo naša!« Seveda bo treba kaj več pisati tudi o padli borki Vidi Šinkovec-Janini in o aktivistki Mileni Korbar-Ireni. Pa še o kateri ženi, ki je na našem območju omahnila v junaško smrt.

A danes, ko praznujemo dan žena že sedemindvajsetič po osvoboditvi, sta mi v mislih dve tragediji, ki po svoji veličini nalikujeta grškim antičnim epom. Tragediji, v katerih je bilo uničenih troje cvetočih dekliških življenj.

BOJ BREZ UPA ZMAGE

Tako bi lahko imenovali dvodnevno borbo (13. septembra 1942) skupine partizanov — bilo jih je kakih 60 — s skoro stokrat močnejšim sovražnikom, nemško žandarmerijo in celim polkom gorskih lovcev. Vseh je bilo čez 5000!

O skupini govorim zato, ker II. bataljon Kokrškega odreda to pot ni bil kompleten, saj ga je tu sestavljalo le dvoje nepopolnih čet — skupno 60 partizanov.

Vojaške, sabotažne in prehrabne akcije tega bataljona, ki je sicer operiral na

področju Storžiča, so bile vedno uspešne in Nemcem prizadevale dovolj škode. In tako je bataljon nameraval tudi 13. septembra 1942 zvečer napasti žandarmerijsko postojanko v Dupljah; spotoma pa se oskrbeti s hrano za bližnjo zimo. — To akcijo so partizani srečno izpeljali, vendar so vso hrano in drug material, ki so ga zasegli, shranili v Retnjah, sami pa so se umaknili v osrčje bližnjega Udenboršta, da bi tam na varnem prebili dan in zvečer šli v napad na sovražno postojanko v Dupljah.

A našel se je izdajalec, domačin iz Žiganje vasi pri Križah, ki je šel k Nemcem in jim povedal, kje tabore partizani. Sovražnik je seveda takoj obkolil ves gozdni kompleks, celo poljski telefon je napeljal okrog in okrog obroča med stražami.

Obkoljeni partizani, ki jih je vodil Janez Perko, domačin iz Dupelj, so borbo s premočnim sovražnikom sprejeli. Hrabro so se borili dva dneva, skoro brez upa zmage. Poveljstvo bataljona je nato na hitro odločilo: preboj iz obroča za vsako ceno!

In vnel se je boj, kakršnega opisuje Prešeren v Krstu pri Savici, ne boj, mesarsko klanje...

Padlo je enaindvajset borcev; vse ostale, razen petih, ki so se skrili v gozdni podrast, so Nemci ujeli in odpeljali v Begunje. Tam so večino njih postrelili kot talce, nekateri pa so našli smrt v koncentracijskih taboriščih.

V spomin na ta neenaki boj partizanov z Nemci je krajevni odbor ZB NOV iz Naklega postavil v Udenborštu na kapniku, prav na kraju bitke, spomenik z napisom:

V spomin 21 junaškim borcem 2. bat. Kokrškega odreda padlim 14. septembra 1942

V Strahinju, na robu gozda, nekoliko nad vasjo proti severu, pa stoji kamenita piramida (visoka 290 cm) z vklesanimi imeni v Udenborštu padlih borcev.

Med imeni mož in fantov, ki so izgubili življenje v borbi, je tudi ime — **Kokalj Ančka**. Kdo, od kod je ta edina padla borka v tej bitki?

PETNAJSTLETNA JUNAKINJA

Vrniti se moramo z našo pripovedjo na Visoko nad Kranjem. Tam bomo tik ob Kokri, na levem bregu, zagledali na mlinu (Visoko št. 41) v pročelje vzdano ploščo z vklesanim napisom

1941 septembra je bil v tej hiši ustanovljen sestanek OF za področje Sentjur. Organiziral ga je prvoborec Valentin Kokalj na pobudo komunistične partije.

Valentin Kokalj, gospodar v tej hiši in mlinar, je v svojem domu nešteto krat gostil partizane in jim nudil varno zavetje. Dostikrat kar celim četam!

Ko pa je Kokalj spoznal, da je sovražnik zvedel za njegove usluge partizanom, se je odločil in dne 25. februarja 1942, skupno s svojo petnajstletno nečakinjo Ančko Kokalj-Natašo in z mlinarskim pomočnikom Janezom Koseljem, odšel pod Storžič ter se pridružil Kokrški četi. Vsi trije so bili v tej četi do 18. junija 1942, potem so bili vključeni v II. bataljon Kokrškega odreda.

Valentin Kokalj je bil 1. avgusta 1942 ranjen in ujet na Bašelskem sedlu ter poslan v koncentracijsko taborišče, kjer je končal leta 1943 v krematoriju. Janez Koselj je padel ob koncu 1. 1942 kot borec nekje na Gorenjskem.

Ančka Kokaljeva-Nataša, rosn mlada lepotica, zaradi svoje miline in hrabrosti

Ančka Kokalj-Nataša v 15. letu

med borci II. bataljona kokrškega odreda splošno priljubljena, je omahnila v smrt sredi zloveščega Udenboršta, edina ženska med padlimi tovariši.

Preživeli očividci bitke vedo povedati, kako hrabro se je Ančka borila. Ko ji je zmanjkalo nabojev, se je pričela sklanjati nad padle borce, jim odpenjati ročne bombe in jih metati v sovražnika. Naposled je zgrabila puškomitraljez, ki ga padli borec ni mogel več uporabljati — in kosila je z njim po napedalcih do trenutka, ko je bila sama že smrtno zadeta.

Ko pa je bilo bitke konec, je poveljujoči nemški oficir zbral svoje vojake in jim v nagovoru dal smrt srčne partizanke, skoro še deklice, za vzgled hrabrosti.

Vse kaže na to, da so vsaj nekateri Nemci znali ceniti tudi junaštvo nasprotnika; saj je nemški oficir v Sentjanžu na Dolenjskem celo govoril ob pokopu narodnega heroja Majna. In še marsikje so partizani s hrabrim nastopom in poštenim odnosom do ujetnikov razorožili sovražnikovo nadutost.

MLIN OB RDEČI POTI

Najbrž bo, razen domačinov, le malokdo vedel, kje je ta Rdeča pot. Dober streljaj daleč, proti zahodu, od glavne ceste med Kranjem in Škofjo Loko, se v Spodnjem Bitnjem odepi kolovozna pot in se usmeri v gorč ob potoku Suhu. Zemlja je rdečkasta, ilovnata — mar od tod poti ime?

No, tu, tik ob vodi stoji mogočen star mlin, eden redkih v teh krajih, kjer ni hitro tekočih potokov. Na stanovanjski hiši, ki je hkrati tudi mlin, je pritrjena tablica Sp. Bitnje št. 31. V pročelje pa je vzdana črna marmorna plošča z vklesanim in pozlačenim napisom:

V TEJ HISI STA PADLI V BORBI Z GESTAPOM DNE 10. DEC. 1943 SOLAR ANICA-NEŽKA ROJENA 1924 ČLANICA OKROZ. ODB. SPZZ ROZMAN MAKSA-TATJANA ROJENA 1921 SEKRET. RAJ. ODB. SPZZ

V mlinu ob Rdeči poti se je v času okupacije mlelo žito tudi za partizane. Hkrati pa je bil mlinarjev dom nekako zborna mesto za krajevne aktiviste in terence. Tu so našli zavetje tudi številni

ranjeni partizani. Prav tako je bila tu javka za utrjene kurirje.

In tako sta se v začetku decembra 1943 v mlinu zadrževali partizanki Anica Šolar-Nežka in Maksa Rozman-Tatjana.

SMRT, EDINI IZHOD

Nemci pa so zaradi izdajalskega obvestila, da se v okolici Sp. Bitnje ga nahajajo skriti bunkerji, v katerih se zadržujejo partizanski borci, minerci in kurirji, pričeli temeljito preiskovati sleherno ped zemlje. Številne enote nemške policije, žandarmerije, vojaštva, SS čet in gestapa so se tako, v streljih, približale tudi mlinu, da bi ga preiskali.

Nežka in Tatjana, ki ju je prihod Nemcev presenetil — bila je že trda zima in mrzlo vreme — sta v hipu skočili na noge in se pri zadnjih vratih izmuznili na prosto. Zaradi obkolitve hiše jima ni bilo mogoče doseči gozda. Zato sta splezali pod rak in se oprijeli mlinskih koles na spodnji strani.

V naglici, ko sta hiteli ven, je ena od njiju pozabila je-pico, v njej pa pištolo in municijo, na klopi v hiši — to pa je bil Nemcem znak, da so bili partizani v hiši. Iskali so v hiši in okrog nje. Partizankama je postalo jasno, da ju bodo živi dobili v roke, če se prej sami ne ubijeta. Sklenili sta umreti od svoje roke... Nežka si je odpela ročno bombo, jo aktivirala in položila podse. Bomba pa je partizanki le huje ranila. Eksplozija je Nemcem odkrila njuno skrivališče. In ostrirafali iz številnih sovražnikovih brzostrelk so uničili dvoje mladih dekliških življenj...

Devetnajstletna Anica Šolar-Nežka in dvaindvajsetletna Maksa Rozman-Tatjana, vrli Slovenki v pomladi življenja, sta se zavestno odločili za smrt. Pač v smislu Prešernovega naročila:

Manj strašna smrt je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem suzni dnovi.

S tem zapisom nisem le hotel počastiti dneva žena, kar je bil sicer moj glavni namen; hotel sem tudi izzvati sorodnike, znance in soborce naših treh junakinj, da bi me korigirali, če so podatki in navedbe netočne ali celo napačne. Resnico namreč spoznamo, če jo osvetlimo z več strani. V Zborniku, ki ga urejujem, pa naj bi bilo resnice čim več, napak pa čim manj ali nič. Ker pa je čas že nekoliko odmaknjen — skoro cela tri desetletja so vmes — je naravno, da mi pride v roke kak pomanjkljiv podatek, ki mu pa botruje le pozabljivost, ne pa kaka namernost. Hvaležen bom za morebitna sporočila in popravke (uredništvo Glasa ali obč. odbor zveze borcev).

Črtomir Zorec

ZAVAROVALNICA MARIBOR

bo zaradi dobrega gospodarjenja v letu 1971 razdelila presežek iz življenjskih zavarovanj med svoje zavarovance

NOVE UGODNOSTI MARIBORSKE ZAVAROVALNICE

Zavarovalnica Maribor obvešča vse svoje zavarovance, da je tudi v letu 1971 s sredstvi življenjskega zavarovanja dobro gospodarila in je zato Zbor Zavarovalnice 25. 2. 1972 odločil, da se **PRESEŽEK IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ RAZDELI MED TE ZAVAROVANCE**, delno v obliki udeležbe na dobičku in delno kot povišanje zavarovalnih vsot.

VSI ŽIVLJENJSKI ZAVAROVANCI NE GLEDE NA TO, KDAJ SO SKLENILI ZAVAROVANJE, dobijo samo pri Zavarovalnici Maribor (ob dožitju in odkupu) 6 odst. NA ZAVAROVALNO VSOTO KOT DELEŽ NA DOBIČKU. Razen tega se povišajo zavarovalne vsote vsem tistim življenjskim zavarovancem, ki so sklenili zavarovanje med 1. januarjem 1965 in 31. decembrom 1971 za 6 ODSOT. DO 7 ODSOTOKOV.

Upravičenci življenjskih zavarovanj dobijo ob zavarovalnih primerih zaradi devalvacije v letu 1965 in 1971 dodatne obresti 23 % in 6 % na vložena sredstva.

Delavski svet Zavarovalnice Maribor je že v letu 1969 predlagal Zboru Zavarovalnice Maribor, ki je odločil kot prvi v Jugoslaviji, da zavarovalnica izplačuje vsem življenjskim zavarovancem delež na dobičku. Zavarovalnica Maribor je že do sedaj izplačevala na vsa zavarovanja 5-odstotni delež na zavarovalno vsoto.

Novi sklep glede povečanja udeležbe na dobičku se uporablja pri vseh omenjenih izplačilih, ki bodo izvršena od 26. februarja 1972 dalje.

S temi ukrepi želi Zavarovalnica Maribor upravičiti zaupanje vseh zavarovancev, ki so se **PRI NJEJ** zavarovali.

ZAVAROVALNICA MARIBOR
Maribor, Partizanska c. 47

Pomenki o Mengšu in njegovih ljudeh

Ob današnjem prazniku

PESNICA ZORANA

Njeno pravo ime je Franja Trojanšek, pozneje si je nadela pesniško ime Zorana. Rodila se je 30. januarja 1867 v Mengšu. Njen oče je bil znan gostilničar, mati pa se je prej pisala Prešeren — bila je v daljnem sorodstvu s pesnikom Prešernom. Mar od tod hčerki Franji pesniški dar in žar?

Doživeti pa je morala deklica že v rosnih mladosti strašno osebno tragedijo: zaradi boleznij je v svojem desetem letu — popolnoma oglušela... Sicer je sicer obiskovala, učila se je pač le iz knjig, kar je videla... Seveda je mnogo čitala, ugledila si je pisavo in pismeno izražanje — skratka: pridobila si je kot samouk razmeroma obsežno izobrazbo. Ta ji je tudi omogočila mnoge razgovore z izobraženci, s študenti in številnimi zanimivimi gosti očetove gostilne. Saj je bil v poletju leta 1899 njen gost in Zoranin sogovorec tudi nesrečni pesnik Josip Murn-Aleksandrov, ki se je tačas zdravil v bližnjem Zalogu. Vsekakor je Murn na Trojanškovo močno vplival in ji odstrl pogled v rusko romantično.

Slovstveni zgodovinar Viktor Smolej pravi za to obdobje: »Zoranina pesem je sedaj zadihala na novo, bolj osebno in sproščeno, v bogatejšem besedju, z bolj ugledano obliko. Sedaj prevlada lirika, zlasti ljubezenska. Posredna in neposredna Murnova šola ji je odkrila melodiko in barvo, ki jo mora imeti sodobna pesem.«

Utegne pa kdo povprašati, le kako se je mogla Zorana pogovarjati, če je bila gluha? Sodobniki povedo, da so Zoranini sogovorniki svoje besede nesrečnemu dekletu pisali na lističe, ona pa je normalno odgovarjala, saj ni bila nema!

Tako se je Zorana večkrat pogovarjala tudi z bližnjim rojakom Kamničanom pesnikom Antonom Medvedom, ki je po sporočilih domačinov čestokrat prihajal v Zoranin dom — seveda še kot študent. Vse kaže na to, da je bil prav Medved prvi pobudnik Zoraninih pesniških sanj in — pesnikovanja...

GRAD PIRUJE — BAJTA
JOČE

Sicer pa je dekle videlo svoje pesniške vzore tudi v Stritarju, Gregorčiču, seveda pa sta ji lebdela pred očmi kot nedosežna ideala tudi Simon Jenko in veliki Prešeren.

Značilnost Zoraninih pesnitev je določen socialni podton. Sama od zle življenjske usode dosmrtno zaznamovana, je globoko čutila z nesrečnimi in razžaljenimi.

S smrtjo pesnika Murna pa je utihnila tudi Zoranina lira. Ni več objavljala svojih pesmi...

Leta 1914 se je Franja Trojanškova poročila s trgovcem Jožetom Deklevo. Otrok ž njim ni imela. Dne 13. februarja 1935 je Zorana umrla. Spomin na njo je vrsta pesnitev, objavljenih v Vrčcu, Dom in svetu, Slovenki in ženskem svetu.

Njena sestrična, pesnica Vida Jerajeva, Prešernova pranečakinja, je pisala Zoranil z Dunaja: »Spominla sem se Tvojih cipres in aster, ki menda že umirajo... Pogosto te vidim, kako sanjaš svoje življenje pod zvezdami sredi rož, in prihaja mi na misel tisti večer, ko smo sedeli v zatišju z Aleksandrovim, in kako se je svetila kresnica v tvojih črnih lasch.«

POLONCA JUVANOVA

Kolikokrat sem jo videl na gledaliških deskah ljubljanske Drame, kolikokrat v prijateljski družbi z njenim možem politikom-socialistom Juvanom, hčerko Vido (tudi igralko, zdaj profesorico igralske akademije) in zetom Slavkom Janoml Vselej je bila dobro razpoložena, vselej gorenjsko odrezava. Taka je bila tudi na odru. Po najsi je bila to Finžgarjeva Majda iz Divjega Lovca ali pa Golarjeva vdova Rošlinka, učiteljica Minka v Cankarjevih Hlapcih ali Vaslisa v Gorkega drami Na dnu.

Polonca Juvanova (rojena Korbar, pohčerjena Oražem) je zagledala luč sveta dne 6. februarja 1884 v Mengšu, ugasnila pa je v Ljubljani dne 29. januarja 1952. Polonca je bila resnična ljudska igralka, na ljubljanski mestni oder je kot osvežitev prinesla kleno gorenjsko govornico. Strogi kritik France Koblar in zahtevni pisatelj Fran Finžgar sta ji prav to štela v najvišjo odliko: biti na odru natureni! Taka pa je res znala biti naša Mengšanka Polonca Juvanova!

P. S.: Del informacij o pesnici Trojanškovi sem črpal iz Mengeškega zbornika in iz nekaterih letnikov Kamniškega zbornika. Glede na nedavno najdbo Zoranine literarne zapuščine in na njeno, sicer daljno, sorodstvo s Prešernom, bo treba najbrž še kdaj pisati o tej zanimivi Mengšanki.

Črtomir Zorc

AMERICANI NA VOGLU: »Se bomo prišli!« — Foto: A. Zalar

Na Voglu zelo živahno

Prava zimska turistična sezona v Bohinju se je začela — prihodnji teden spet nova skupina Američanov

Do konca aprila so Transturistovi hoteli v Bohinju zasedeni. Prad dnevi so se začele polniti tudi zasebne turistične sobe. Prava zimska turistična sezona v Bohinju se je šele začela. Na Voglu je namreč blizu tri metre snega in napovedujejo, da bo smuka med prvomajskimi prazniki še vedno ugodna.

Minulo soboto so v letošnji sezoni na Voglu prvič zaželeli rekorden obisk. Pod spodnjo postajo žičnice se je nabralo blizu šest sto osebnih avtomobilov, na smučiščih na Voglu pa je bilo blizu 1600 smučarjev. Med njimi je bilo največ domačih gostov, zadnje ure smučanja pa

so izkoristili tudi mnogi potomci naših izseljencev iz Amerike.

V sodelovanju z agencijo Kollander je namreč prejšnji petek prispela v Transturistove hotele v Bohinju na desetdnevni oddih skupina Američanov iz Clevelanda. Prispeli so v okviru turneje Polka

ski tour, ki jo vodi rojak Tony Petkovšek. Med njimi je bila dobra polovica Slovencev oziroma njihovih potomcev. Prihodnji teden pa bo na podobni desetdnevni oddih v Bohinju prispela še ena skupina Američanov.

Tako je bil Bohinj v minulih desetih dnevih predvsem v znamenju Američanov. Predstavniki podjetja Transturist Bojan Plahuta nam je povedal, da se namerava v prihodnje njihovo podjetje

Zanimanje za kmečko ohcet

V četrtek dopoldne je bila v Ljubljani v prostorih pivovarne Union tiskovna konferenca, na kateri so prireditelji vsakoletne kmečke ohceti seznanili prisotne novinarje časopisov, radia in televizije s pripravami na to največjo turistično-folklorno prireditev v Sloveniji. Začetki te turistične manifestacije segajo v leto 1965, mednarodno pa se je kmečka ohcet uveljavila leto kasneje, ko se je po starih običajih prvič poročili tudi par iz tujine, ki so ga izbrali bralci švedskega časnika Expressen iz Stockholma.

Prireditelji imajo s pripravami letošnje kmečke ohceti že zdaj — slabe tri mesece pred prireditvijo — polne roke dela. Osrednja prireditev bo kot vsa leta doslej v Ljubljani. Sicer pa je program že do potankosti izdelan. Predvideno je, da se bodo ženini in novoste zbrali v Ljubljani v torek, 23. maja. Vsi pari se bodo občinstvu predstavili naslednji dan, v sredo, na posebni prireditvi, na kateri bo sodeloval tudi Slovenski oltet. Četrtek bo za vse akterje kmečke ohceti izredno naporen dan. Dekleta se bodo zbrala dopoldne v Dolskem pri Ljubljani na deklislini, zvečer pa bodo poslavljane od samskega stanu nadaljevale

v blejskem hotelu Golf. Fantje bodo kot že nekaj let doslej zadnje ure »ledig« stanu preživeli v Preddvoru, kjer bo turistično društvo v tem kraju pripravilo fantovščino. Potek je predviden za prevoz nevestine bale. To prireditev pripravljajo Belokranjci v Metliki. Podpredsednik metliške občinske skupščine je na tiskovni konferenci zatrdil, da nikomur, ki bo zadnji petek v maju obiskal Metliko, ne bo žal. Naj omenim še to, da se bo turistični rally Kmečka ohcet—Bela krajina 72 začel opoldne istega dne v Ljubljani. Krona vseh prireditev pa bo prav gotovo svatovska povorka po ulicah Ljubljane, poročni obred na magistratu in svatovanje v dvorani Tivoli v soboto, 27. maja. Zadnja prireditev v sklopu kmečke ohceti bo posavsko števhanje, ki ga pripravlja KUD Savlje—Kleče na Ježici.

Izbiiranje parov je prav zdaj v polnem teku. Na naslov Ljubljanskega Dnevnika, ki izbira slovenski par, je do četrtka prispelo šestnajst prijav, večinoma iz Ljubljane. Sicer pa je zanimanje za kmečko ohcet res veliko. Poročila o prijavi parov prihajajo od vsepovsod. Kot sem omenil, izbirajo slovenski par

bralci Dnevnika. In kako je izbrud? Hrvatski par bodo izbrali bralci revije Arena, arabski par bralci beograjskega časnika Politika Express, črnogorski par poslušalci in gledalci titograjske RTV ter bralci Politike Express, bosansko hercegovaški par bralci sarajevskega Oslobođenja in makedonski par bralci Nove Makedonije iz Skopja. Poleg parov iz jugoslovanskih republik se bodo na letošnji kmečki ohceti poročili še pari iz Italije (Parma), ČSSR (Bratislava), SZ (Tbilisi), ZR Nemčije (Leverkusen), Avstrije, ZDA (Hermint), Švice, Švedske, Norveške in Belgije. Nemški in ameriški par sta že izbrana. Zastopnika ameriškega mesta Hermin iz Pennsilvanije, ki sta se udeležila tiskovne konference, sta povedala, da bo s parom prispelo v Ljubljano okrog 170 ameriških turistov, prireditev pa bo posnela tudi ameriška televizijska družba CBC.

Pokrovitelj letošnje prireditve je kot že nekaj let doslej pivovarna Union iz Ljubljane. In še zanimivost. Morja bo letošnja kmečka ohcet direktno prenašala tudi televizija.

J. Govekar

še bolj specializirati na ameriške goste. »Letos pričakujemo še najmanj tri skupine. Prihodnje leto pa sem prepričan, da jih bo še več. Tokrat smo se zelo potrudili. Čeprav je znano, da so hotelske zmogljivosti v Bohinju za zdaj še takšne, da je težko pripraviti kaj posebnega, nam je vendar uspelo narediti zanimiv program. Organizirali smo več izletov in različne prireditve. Tako smo si nabrali nekaj izkušenj, ki nam bodo v prihodnje prile zelo prav.«

In ker je bila to prva letošnja skupina naših izseljencev iz Amerike, nas je zanimalo, kakšni so njihovi vtisi po desetdnevem bivanju.

»Transturist je naše bivanje zelo dobro organiziral,« pravi Rudi Prijatelj, doma blizu Ribnice, ki je bil tokrat tretjič z družino v Sloveniji. »Nekaj časa me je motila megla. Potem pa sem se privadil in zdaj mi je tako všeč, da bi najraje še ostal kakšen teden tu. Za je naše bivanja konec, vendar poleti bomo spet prišli in prihodnje zimo tudi. Ko pa bo saj sem že vrsto let član golf igrišče, pa zagotovo pridem, saj sem že vrsto let član golf kluba v Clevelandu.«

Kar precej jih je bilo, ki so znali še prav dobro slovensko. In vsi po vrsti so zatrjevali, da je deset dni prehitro minilo.

Dany Rosi je v Clevelandu lastnik restavracije: »Restavracije pri nas in tukaj se sploh ne dajo primerjati. Veste kaj mi je tukaj zelo všeč? Domača hrana, ki je pri nas zlepa ne moreš pripraviti. Prenekatero izkušnjo bom zato tudi doma porabil. In seveda prihodnje leto spet pridem, vendar za dalj časa.«

Mlada Patt Bachel pride vsako leto dvakrat v Slovenijo. Letos je bila prvič pozimi. Njen stari oče se je rodil blizu Skofje Loke. »Kadar pridem sem, najraje nakupujem. Tudi tokrat sem nabrala toliko spominkov, da ne vem kam bom z njimi.« 24-letna Patt je slikarka in dela za šolsko televizijo. Pravi tudi, da se ne bo nikdar naučila smučati, ker je to preveč mizel sport. »Meni so všeč tukaj predvsem ljudje in domačnost, na katero naletiš povsod.«

Vodja skupine Polka ski tour Tony Petkovšek pa je povedal, da bo v prihodnje organiziral še več takšnih obiskov. »Doslej smo prihajali sem poleti, zdaj pa sem videl, da je Slovenija tudi pozimi zelo lepa.«

71-letni Joe Modic, katerega mati je bila rojena pri Zirovnici, oče pa pri Blokah, pa nikakor ne more pozabiti lanskega skofjeloškega piknika. »Ce verjamete ali ne, med lanskim obiskom so mi bile najbolj všeč krave in prašički, ki sem jih videl doma v Zirovnici. Veliko sem že prepotoval, vendar tako lepo kot tu, je malo kje. Zato poleti spet pridem.«

A. Zalar

Vodja skupine Tony Petkovšek: »Mi smo prva letošnja skupina. Letos jih bo še veliko.«

Patt Bachel: »Rada nakupujem.«

Joe Modic: »Poleti na svideenje.«

Prehodni pokal Jeseničanom

V petek in v soboto so bile v Bohinjski Bistrici IX. zimsko športne igre sindikalnih organizacij upravnih organov gorenjskih občin. To tradicionalno srečanje v sankanju in veleslalomu je tokrat pripravila sindikalna organizacija upravnih organov radovljiske občine. Tekmovanja se je udeležilo okrog sto tekmovalcev iz vseh gorenjskih občin, vključno iz kamniške in domžalske.

V sankanju je bila pri ženskah najboljša Milica Tišler (občina Tržič) pri moških pa Anton Ahačič (občina Tržič). V veleslalomu je bila pri ženskah najboljša Marinka Noč (občina Radovljica), pri moških pa Filip Gartner (občina Škofja Loka).

Ekipno so bili najboljši tekmovalci sindikalne organizacije občine Jesenice, drugi so bili tekmovalci upravnega organa občine Radovljica, tretji pa tekmovalci upravnega organa občine Tržič. Ekipa Jesenic je tako osvojila tudi prehodni pokal. Zanimivo je tudi, da so na devetih tekmovalnih tekmovalci upravnega organa občine Jesenice osvojili pokal dvakrat, tekmovalci upravnega organa občine Radovljica pa sedemkrat.

Po končanem tekmovanju pa so v soboto najboljšim razdelili tudi nagrade, ki so jih prispevali Murka, Specerija, Zivila, Vezenine, Almira, Elan, Veriga, Merkur — Zelenina, GG Bled in nekatera druga podjetja.

Prihodnje leto bodo X. zimsko športne igre v škofjeloški občini.

A. Z.

»Stare kosti« niso od muh

Sobotno srečanje smučarskih veteranov, peto po vrsti, je izredno uspelo

Tekmovanje veteranov — nekdanjih asov, ki smo mu bili priča minulo soboto dopoldan na Starem vrhu, je znova dokazalo, da so škofjeloški smučarski delavci močnejši organizacije. Kljub pomanjkanju snega, ki ga dež in odjuga zadnje tedne, naglo pobrata, jim je uspelo odlično pripraviti veleslalomске in tekaške proge. Pokroviteljica srečanja — Tedenska tribuna in SZS — sta zato lahko več kot zadovoljna.

V dokaj hladnem vremenu se je ob startnih vratcih zbralo skupno 136 nastopajočih obeh spolov. Razporedili so jih v 19 kategorij, ustrezno njihovi starosti in prijavljeni smučarski panogi. Med seniorji, rojenimi do vključno leta 1917, je v veleslalomu zmagal znani predvojni in povojni alpinec Ciril Praček (0:54,51), med seniorkami pa Lojzka Praček (0:57,00). Ostali rezultati: VETERANI; letnik 1918 do 1922 — 1. Ernest Stoklas (Celje) — 0:54,85; letnik 1923 do 1927 — 1. Tine Mulej (Begunje) — 1:02,43; letnik 1928 do 1932 — 1. Stanislav Markulin (Hrvatska) — 1:04,82; letnik 1933 do 1939 — 1. Janez Bohinjc (Maribor) — 1:02,48. VETERANKE; letnik 1923 do 1927 — 1. Marija Magušar (Ljubljana) — 1:01,00; letnik 1928 do 1932 — 1. Slava Zupančič (Kranj) — 0:59,31; letnik 1933 do 1944 — 1. Krista Fanedl-Dekleva (Ljubljana) — 0:51,62. INVALIDI: 1. Janez Furlan — 0:57,39.

Rezultati smučarskih tekov — VETERANI; letnik do 1917 — 1. Gregor Klančnik (Ravne) — 8:24; letnik 1918 do 1922 — 1. Tone Pogačnik (Jesenice) — 7:19; letnik 1923 do 1927 — 1. Bogdan Napokoj (Kranj) — 18:54; letnik 1928 do 1932 — Janez Hrovat

(Begunje) — 16:19; letnik 1933 do 1939 — 1. Tone Urbas (Ljubljana) — 18:14. VETERANKE; letnik do 1922 — 1. Angelca Smid (Bled) — 10:14; letnik 1923 do 1927 — 1. Barbara Savine (Ravne) 11:58; letnik 1928 do 1932 — 1. Stefka Pogačnik-Luznar (Radovljica) — 14:35; letnik 1933 do 1944 — 1. Mara Rekar (Mojstrana) — 10:03.

Nič manj živahno kakor med vratici ni bilo pozneje v

loškem hotelu Transturist, kjer so se tekmovalci, prireditelji in pokrovitelji spremenili v eno samo veliko športno družino in kjer je organizator najboljšim razdelil pokale ter nagrade. Pester večer, popestren s srečolovom, plesom in domisljicami napovedovalca Janeza Zihlerla, bo vsem ostal v prijetnem spominu. Ne gre tudi pozabiti besed tekaškega staroste Gregorja Klančnika, ki je zbrane goste opozoril, da so on in njegovi kolegi živ dokaz, kako zdravo je smučanje ter da potemtakem ne smemo pozabiti na načrtno širjenje te vse bolj priljubljene športne panoge.

I. G.

Zimsko prvenstvo enot UJV in uslužbencev carine

V petek je bilo na Zelenici in Ljubelju tradicionalno zimsko prvenstvo enot UJV Kranj in uslužbencev carin z območja Gorenjske. Organizator letošnjega zimskega prvenstva je bila prvič postaja mejne milice Ljubelj. Tekmovanje je bilo v veleslalomu in sankanju. Zaradi pomanjkanja snega je imel organizator veliko težav. Po pripravah, ki so potekale teden dni, so pripravili sankško progo za tekovanje. Proga je potekala po stari ljubeljski cesti. Tekmovalna proga za veleslalom pa je bila postavljena nad Vrtačo na pobočjih Zelenice. Proga je bila dolga 1200 m z višinsko razliko 209 m, imela pa je 23

vratice. V obeh panogah so tekmovali v dveh starostnih skupinah.

Najboljša mesta v starostni skupini do 35 let v veleslalomu so dosegli: 1. Zemva Andrej (PM Jesenice) 1:14,4, 2. Ojsteršek Leopold (PMM Ljubelj) 1:16,3, 3. Pavlin Borut (PM Škofja Loka) 1:17,5.

Rezultati za skupino nad 35 let: 1. Pergarec Jože (PMM Kranjska gora) 1:35,4, 2. Dragičević Milovan (PMM Ljubelj) 1:36,2, 3. De Franceschi Lucian (PM Šk. Loka) 1:44,1.

V sankanju pa so si v starostni skupini do 35 let razdelili mesta takole: 1. Radon Florjan (PM Radovljica) 1:32,0, 2. Maver Andrej (Cr. Jesenice) 1:35,1, 3. Rev Vojko (PPM Kranj) 1:36,4.

Starostna skupina nad 35 let: 1. Seklič Jože (PMM Kr. gora) 1:09,8, 2. Pergarec Jože (PMM Kr. gora) 1:18,1, 3. Rezar Valentin (PM Jesenice) 1:20,4.

J. Piškur

Železarno

delke. Posebne zahvale so prejeli tudi prizadevni mentorji iz posameznih osnovnih šol obeh občin.

D. Sedej

Veleslalom v spomin na Zvoneta Koflerja

V petek, 3. marca, je planinsko društvo Dovje-Mojstrana organiziralo v sodelovanju s smučarskim društvom Mojstrana nočni veleslalom v spomin tragično preminulega alpinista Zvoneta Koflerja.

Veleslalomu v Mojstrani, ki so ga letos organizirali že tretjič in ga polmenovali po pokojnem Zvonetu Koflerju, se je udeležilo 130 tekmovalcev, članov planinskih dru-

štev in smučarskih klubov. Med ekipami so bili najboljši planinci planinskega društva Javornik — Koroška Bela, ki so prejeli v trajno last prehodni pokal. Na drugem mestu so bili člani planinskega društva Gozd-Martuljek, na tretjem mestu pa člani planinskega društva Mojstrana.

Po uspelem tekmovanju je bila na smučišču v Mojstrani baklada.

D. S.

Jeseniški reševalci najboljši

Pred nedavnim je bilo na Pohorju tekmovanje slovenskih gorskih reševalcev z akcij. Tekmovanje so organizirali ob 60-letnici Gorske reševalne službe.

Tekmovanja se je udeležilo 28 ekip, ki sta jih sestavljala po dva člana. Med ekipami je bila prva ekipa Gorske reševalne službe iz Tržiča pred ekipo Gorske reševalne službe z Jesenic. V skupni oceni pa so bili najboljši jeseniški gorski reševalci.

D. S.

Tečaj za vodnike lavinskih psov

V nedeljo, 5. marca, se je v Tamarju zaključil tečaj za vodnike lavinskih psov. Tečaj je trajal pet dni, udeležilo pa se ga je okoli 35 vodnikov in njihovih psov iz vseh večjih krajev Slovenije, člani uprave javne varnosti in nekateri člani gorskih reševalnih služb iz zamejstva. Tečaj je pripravila komisija za vodnike lavinskih psov pri GRS Jesenice v počastitev 60-letnice Gorske reševalne službe pri nas.

Na tečaju so se učili reševanja ponesrečencev izpod plazov, iskanja in vsega, kar zahteva reševanje ponesrečencev v gorah. Tečaj je po mnenju mnogih udeležencev zelo lepo uspel ne le po sami udeležbi (tečaj je po številu udeležencev doslej največji), temveč tudi po prikazanem znanju tečajnikov.

D. S.

Ljubljanska banka

Učenci spoznavajo

V petek, 3. marca, je kadrovskega sektorja mladim čim bolj približati Železarno in delo v njej. V Železarni žele, da bi se po končani osnovni šoli čim več mladih odločilo za šolanje na Železarsko izobraževalnem centru, na katerem usposablja mlade za delo v Železarni.

Na petkovem tekmovanju, ki je zelo uspelo in na katerem so mladi pokazali zelo dobro znanje, je bila prva osnovna šola Bohinjska Bistrica pred osnovno šolo Zirovnica in osnovno šolo Antona Tomaža Linhartarja iz Radovljice. Na četrtem mestu je bila osnovna šola iz Kranjske gore. Razen tega je kadrovskega sektorja jeseniške Železarne podelil 11 učencem denarne nagrade za najboljše spise o Železarni, 14 učencev pa so nagradili za lepe likovne iz-

Namen tega tekmovanja, v katerega so vključili tudi nagrade in diplome za najboljše spise po Železarni in razmišljanje ter za likovne izdelke o Železarni, je v tem, da želi

podjetja **CENTRAL** Kranj

Prvo žrebanje bo 22. maja v trgovini Delikatosa Kranj

Drugo žrebanje bo 25. decembra v trgovini Delikatosa Kranj

NAGRADE:

Žrebanje 22. maja

1. pony kolo
2. sesalec za prah
3. izlet s piknikom k Planšarskemu jezeru za 40 oseb
4. 15 nagrad — blago po izbiri v vrednosti 100 din v trgovini Delikatosa
5. 2 nagradi — 2-dnevni penzion za 2 osebi v hotelu Bor v Preddvoru
6. 2 nagradi — 2-dnevni penzion za 2 osebi v hotelu Kazina
7. 5 nagrad — kosilo v vrednosti 80 din v hotelu Evropa v Kranju
8. 5 nagrad kosilo v vrednosti 80 din v restavraciji Park v Kranju
9. 10 nagrad kosilo — 4 žetoni za avtomatsko kegljišče v Preddvoru
10. 20 nagrad — 4 vstopnice za mali golf v Kranju
11. 100 raznih manjših nagrad

Žrebanje 25. decembra

1. poni expres
2. hladilnik gorenje — 120 l
3. sobni osvežilec
4. 5 nagrad — ročna ura
5. 5 nagrad — novoletna košara v trgovini Delikatosa
6. 25 nagrad blago po izbiri v vrednosti 100 din v trgovini Delikatosa
7. 20 nagrad — kosilo v hotelu Bor v Preddvoru v vrednosti 80 din
8. 20 nagrad — novoletna torta v restavraciji Park v Kranju
9. 20 nagrad — savna v hotelu Bor v Preddvoru
10. karton izbranih vin
11. 100 raznih manjših nagrad

Izkoristite ugoden nakup v naših trgovinah.

Obiščite tudi naše gostinske enote: hotel Bor in Grad v Preddvoru, hotel Kazina in Gostišče ob jezeru na Jezerskem, hotel Evropa v Kranju, restavracija Park v Kranju in ostale manjše enote v Kranju in okolici.

Za obisk se vam zahvaljujemo!

Za 20-letnico podjetja prirejamo veliko nagradno žrebanje. Za vsakih 50 din kupljenega blaga v trgovini Delikatosa Kranj in trgovinah: Na vasi v Senčurju, Dom v Srednji vasi, trgovini Na klancu na Primskovem, v trgovini Klemenček v Dupljah, v Naklem, v »Kočni« na Jezerskem in Hrib v Preddvoru dobi kupec nagradni bon.

Svet delovne skupnosti občinskega sodišča v Kranju

razpisuje prosto delovno mesto

kurirja

Pogoj: polkvalificiran delavec

Delo traja 4 ure, in sicer dnevno od 7. do 9. ure in od 13. do 15. ure. Osební dohodek je določen po pravilniku. Prijave kandidatov z dokazili o strokovnosti sprejemamo do 23. marca.

Razpisna komisija pri svetu delovne skupnosti upravnih organov

Skupščine občine Kranj

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. šef odseka za proračun in sklade

v oddelku za finance
pogoj: visoka strokovna izobrazba in 5 let delovnih izkušenj

2. referent za registracijo računov

v davčni upravi
pogoj: srednja strokovna izobrazba in 2 leti delovnih izkušenj

3. stenodaktilograf

v oddelku za občno upravo in družbene službe
pogoj: srednja strokovna izobrazba in 1 leto delovnih izkušenj

4. vodja evidence voznikov motornih vozil

v oddelku za splošno upravne zadeve
pogoj: dvoletna administrativna šola in 1 leto delovnih izkušenj

Kandidati naj pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo razpisni komisiji upravnih organov skupščine občine Kranj, Trg revolucije 1, najkasneje v 15 dneh od dneva objave.

Ljubljanska banka

Novo v hotelu CREINA!

DANCING

Igra orkester Radia Tržič s pevcem Jankom Ropretom vsak dan razen nedelje in ponedeljka od 21. do 2. ure.

RESTAVRACIJA

Igra orkester »1 x 3« vsak dan razen ponedeljka od 19. do 23. ure. Vabljeni!

mali oglasi

PRODAM

Ugodno prodam ELEKTROMOTOR 1,5 kW, 1400 obratov, ročno KROZNO ZAGO in namizno KROZNO ZAGO po izbiri. Ogled od 15. ure dalje in v nedeljah. Drušovka 49, Kranj 1107

Prodajam lipove PLOHE. Grošelj, Grad 29, Cerklje 1103

Prodajam električne SKARJE za rezanje tekstila z namke kuris. Porenta Srečko, Virmaše 51, Skofja Loka 1077

Prodajam mlado KRAVO po prvem teletu. Valjavec, Kovor 83, Tržič 1104

KUPIM rabljeno železno vprežno BRANO in prodajam ročno motorno SLAMOREZNICO za minimalno ceno. Kopač Albin, Dobračeva 127, Ziri 1105

Prodajam SEMENSKO GRAHORHO. Remič, Pšenična Polica 10, Cerklje 1106

Prodajam PESO za krmo in drobni KROMPIR. Sp. Otok 9, Radovljica 1107

Prodajam 450 kg težkega VOLA. Sp. Brnik 66 1108

Prodajam STRESNO OPEKO bobrovec. Suha 5, Kranj 1109

Prodajam čisti SEMENSKI KROMPIR igor in desire. Sp. Brnik 26 1110

Prodajam KRAVO, ki bo tretjič teletila. Kokrica, Cesta na Brdo 32 1111

Prodajam KRAVO po tretjem teletu. Habjan, Breznica 11 nad Skofjo Loko 1112

Ugodno prodajam športni OTROSKI VOZICEK za dvojčke. Gantar, Moša Pijade 44/5, Kranj, telefon 23-180 1113

VRTNICE — velikocvetne dobite v vrtnariji TUŠEK PODBREZJE. Mnogocvetnic in popenjavn nimamo več. 1114

Prodajam PRASICKE. Zirovnica 59 995

Prodajam KONJA, vajenega vseh kmečkih del. Poženik 10, Cerklje 1115

Prodajam SADNA DREVESA, jablane, hruške, orehe in dva PLUGA. Jenko Franc, Pevno 6, Skofja Loka 1116

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, ma-

loglasna in naročniška služba 22-152. — Naročni na: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 30 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Prodajam kompletno rabljeno dvokapno OSTRESJE 12 x 9 m, krito s cementno opeko špičak. Ogled vsak dan po 15. uri. Jenko, Svetje 24, Medvode 1117

Prodajam VODNO CRPALKO hidrofot s trofaznim motorjem. Stiška vas 1, Cerklje 1118

KUPIM

Kupim mlado KRAVO s teletom, dobro mlekarico. Skofja Loka, Cesta talcev 20 1119

Kupim do 75 m² MONTA 12. Kranj, Jezerska cesta 99a 1120

Kupim trajno žarečo PEC. Naslov v oglasnem oddelku 1121

OPOZORILO!

Opozorjam vsakogar na oglas Hafner, Reteče 42, Skofja Loka z dne 4. marca pred nakupom tehnic in vreč zaradi neizogibnih posledic, ker spor glede lastništva in zakupnine še ni končan. Nuša Komatar »Krevsov mlin«, Skofja Loka.

MOTORNÁ VOZILA

Prodajam ZASTAVO 750, letnik 1966, prevoženih 61.000 kilometrov. Ogled v sredo, četrtek in petek od 15. do 19. ure. Slavko Bevc, Kamna gorica 51 1122

Kupim ZASTAVO 750. Glinje 8, Cerklje 1123

Prodajam dobro ohranjen FIAT 750, letnik 1963. Poizve se v trafiki Cerklje 1124

Prodajam AVTO olimpija v nevoznem stanju za 100.000 S din. Govekar Alojz, Kocjanova 5, Kranj 1125

Prodajam dobro ohranjen VW 1200, letnik 1964. Naslov v oglasnem oddelku 1133

STANOVANJA

Iščem SOBO za dve osebi, najraje z možnostjo kuhanja. Ponudbe poslati pod »Kokrica—Rupa—Kranj« 1126 Nujno potrebujem SOBO. Naslov v oglasnem oddelku 1127

POSESTI

Med Zerjavkami in Prebačevem prodajam ali zamenjam za stanovanje ali gradbeno parcelo 1 ha ZEMLJE (njiva — gozd). Ponudbe poslati pod »dogovor« 1128

ZAPOSLOTITVE

Iščem INSTRUKTORJA za angleščino za srednjo šolo. Naslov v oglasnem oddelku 1129

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem ZAVAROVALNICI SAVA za izplačano življenjsko zavarovanje po pok. možu Koselju Francu. Koselj Elza, Sp. Lipnica 34, Kamna gorica 1130

ZENITVE

MOSKI, 41 let, z dobro službo, želi spoznati dekle ali vdovo od 35 do 45 let iz Ljubljane ali okolice, po možnosti s stanovanjem. Ponudbe poslati pod »pošten moski« 1131

PHREDITVE

V počastitev DNEVA ZENA ZB RETEČE, Gorenja vas priredi 11. marca ob 20. uri v kulturnem domu v Retečah VELIKO VESELICO z bogatim sporedom. Nagradno žrebzanje. Igra kvintet RUDIJA JEVSKA. Vabljeni! 1132

PLES

za dan žena
8. marca

prireja kolektiv
restavracije Park

Vljudno vabljeni!

PROJEKTIVNO PODJETJE KRANJ

Cesta JLA 6/I
išče

snažilko

za čiščenje poslovnih
prostora

Interesenti naj se osebno
zglase na upravi podjetja.

KINO

Kranj CENTER

8. marca ital.-španski barv. CS film SANDOKANOVI MASCEVALCI ob 16., 18. in 20. uri

9. marca ital.-španski barv. CS film SANDOKANOVI MASCEVALCI ob 16., 18. in 20. uri

10. marca amer. barv. film NEPREMAGLJIVI ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORZIC

8. marca italij. barv. film ZLOCIN V TENISKEM KLUBU ob 16., 18. in 20. uri

10. marca ital.-španski barv. CS film SANDOKANOVI MASCEVALCI ob 16., 18. in 20. uri

Tržič
8. marca amer. barv. CS film HLADNOKRVNI KAZNJENEC ob 18 in 20. uri

9. marca amer. barv. CS film HLADNOKRVNI KAZNJENEC ob 18 in 20. uri

Kamnik DOM
8. marca angl. barvni film KAPITAN NEMO IN PODVODNO MESTO ob 18. in 20. uri

Bled
8. marca franc. barv. film NOČNO ZIVLJENJE ob 17. in 20. uri

9. marca franc. barv. film NOČNO ZIVLJENJE ob 17. in 20. uri

10. marca amer. barv. film SMESNO DEKLE ob 17. in 20. uri

Radovljica
8. marca amer. barv. film NEVARNO POSLANSTVO ob 18. uri, nemški barv. film HOTEL Z RDECO LUCJO ob 20. uri

9. marca italij. barv. film KLOVNI ob 20. uri

10. marca amer. barv. film NEVARNO POSLANSTVO ob 20. uri

Jesenice RADIO
8. marca amer. barv. film VRNITEV SEDEM VELICASTNIH

9. marca italij. barvni CS film SE ZA NEKAJ DOLARJEV

Jesenice PLAVZ
8. marca italij. barvni CS film SE ZA NEKAJ DOLARJEV

9. marca italij. film GOTOVO IN VERJETNO

10. marca italij. film GOTOVO IN VERJETNO

Dovje Mojstrana
8. marca amer. barv. film LJUBEZENSKA ZGODBA

Kranjska gora
9. marca amer. barv. film VRNITEV SEDMIH VELICASTNIH

Javornik
8. marca italij. film GOTOVO IN VERJETNO

Skofja Loka SORA
8. marca norv. barv. film IZHOD ob 18. in 20. uri

9. marca angl. barvni film MISTER 10% ob 20. uri

10. marca angl. barvni film MISTER 10% ob 18. in 20. uri

Železniki OBZORJE
8. marca amer. barv. film SKRIVNOST PLANETA OPIC ob 20. uri

10. marca norv. barvni film IZHOD ob 20. uri

PETEK, 10. marca, ob 17. uri — A. Fauquez: AMBROZIO UBIJA CAS; uprizorijo učenci osnovne šole Staneta Zagarja.

Zahvala

Ob smrti mojega dragega očeta

Franca Grošlja

iz Grada

Očetu v slovo sem zadnjikrat podal roko. Vsem, ki prišli ste mojega očeta pokropiti in od njega še zadnjikrat se posloviti. Iskrena hvala vsem zato, kar mojemu dragemu očetu dali ste v slovo.

Iz srca žalujoči sin Franci

Ijubljanska banka

Milica potrebuje sposobne in razgledane ljudi

Strokovna šola za notranje zadeve v Tacnu pod Šmarno goro bo letos sprejela 150 učencev, ki so uspešno končali osnovno šolo, ki so telesno zdravi in niso starejši od 17 let

V četrtek je bila v srednji šoli za notranje zadeve v Tacnu pod Šmarno goro novinarska konferenca, na kateri so predstavniki šole novinarje seznanili z družbenimi pomenom miličniškega poklica, s potrebami po teh kadrih, s pogoji za vpis v to šolo in z načinom šolanja. Predstojnik zavoda inšpektor Zupancič je povedal, da je milica sestavni del službe javne varnosti, njene osnovne naloge pa so varovanje življenj in premoženja, preprečevanje in odkrivanje kaznivih dejanj, vzdrževanje javnega reda in miru, nadziranje prometa na cestah ter kontrola potniškega prometa preko državne meje. Te naloge lahko hitro, učinkovito in zakonito opravljajo le strokovno sposobni, moralno trdni, politično razgledani in tehnično usposobljeni delavci milice. To znanje daje delavcem milice strokovna šola za notranje zadeve, na postajah milice pa se ti ljudje še izpopolnjujejo po posebej določenem programu.

Republiški sekretariat Slovenije za notranje zadeve ima srednjo strokovno šolo za miličnike-kadete v Tacnu pod Šmarno goro. Šolanje traja tri leta. Zavod bo letos sprejel okrog 150 učencev, ki so uspešno končali osemletko, ki so telesno zdravi in niso starejši od 17 let. Sprejeti bodo tisti, ki bodo uspešno opravili sprejemni izpit iz slovenščine, telesne zmogljivosti in psihološkega preizkusa. Prednost bodo imeli kandidati z boljšim učnim uspehom in boljšim uspehom pri sprejemnem izpitu. Prijave sprejemajo vse postaje milice do 15. junija. Kandidati lahko dobijo tukaj tudi vsa potrebna pojasnila.

Šola traja tri leta in ima svoje prostore z internatom v Tacnu pri Ljubljani. Predmetnik za triletno šolanje miličnikov-kadetov obsega 28 predmetov, od tega 10 splošno izobraževalnih, 12 strokovnih in 6 vojaških. Učni načrt je precej obsežen in zahteven, saj mora zadostiti zahtevam srednje šole, razen tega pa poklicu delavca službe javne varnosti in sposobnemu vojaku. Omeniti je namreč treba, da so kadeti, ki so končali triletno šolo, oproščeni vojaškega roka. Tako šola kot internat sta sodobno urejena. Pouk traja 6 dopoldanskih ur, popoldne pa gojenci tri ure pod vodstvom vzgojitelja utrjujejo snov. Vsi kadeti se prav ta-

ko naučijo fotografirati in ravnati s pripomočki za zveze. Naučijo se smučati, plavati in reševati iz vode. Šola ima tudi pokrit bazen. Naučijo se tudi voziti motorna vozila. Med šolanjem se učijo streljati teer uporabljati večšine za samoobrambo.

Bogata je tudi izvenšolska aktivnost. Športna dejavnost ima 16 klubov ali sekcij, kulturnoprosvetna pa 6 sekcij. Zlasti uspešni so mopedisti in radiotelegrafisti. Učenci izdajajo tudi glasilo Rozmanov gaj.

Gojenci stanujejo v internatu. Hranijo se v samopostrežni restavraciji. Zimske in letne počitnice preživijo doma. Zimske počitnice trajajo 10 dni, letne pa 2 meseca, razen po 2. letniku, ko morajo kadeti en mesec na praktično delo. Vsako prvo soboto v mesecu gredo kadeti lahko domov. Prav dobri in odlični pa gredo domov vsako tretjo soboto v mesecu. Brezplačno dobijo hrano in potrebno obleko ter učila. Razen tega pa manjši denarni znesek za osebne potrebe in prevoze.

Da so pogoji šolanja dobri, povedo rezultati šolskega leta 1970/71. Vse razrede je uspešno končalo 97,37 odstotka učencev, srednja ocena učnega uspeha pa je bila 3,26. Še boljši uspehi so bili doseženi na zadnjih zaključnih izpitih. Osip je majhen. Prav tako majhno je število kadetov, ki so bili izključeni ali so samovoljno zapustili šolanje. Največ kadetov prihaja iz delavskih družin, manjše število pa iz družin uslužbencev upokojenecv, kmetov itd.

To je bilo nekaj skopih podatkov o strokovni šoli za notranje zadeve v Tacnu, kjer se šolajo miličniki-kadeti. S tem smo jo hoteli približati tistim, ki so že kdaj pomislili, da bi se odločili za tak poklic. Razen tega pa moramo povedati, da bo šola v sodelovanju z UJV in zavodi za zaposlovanje organizirala za osnovnošolsko mladino tudi ogled šole, kjer se bodo učenci s to ustanovo lahko natančneje seznanili. Gorenjska doslej po vpisanih učencih ni bila med zadnjimi, saj je šolo že končalo 28 kandidatov, ki so se že uveljavili na svojih delovnih mestih. Nadarjeni in prizadevni kadeti imajo možnost napredovanja in izobraževanja na visokih in višjih šolah, seveda v skladu s potrebami službe javne varnosti.

J. Košnjek

Pri mostu prek železniške proge na začetku Gašteljskega klanca v Kranju so precej dotrajane betonske stopnice, ki vodijo v Stražišče. Ker je pot do Kranja po teh stopnicah precej krajša, jo vsak dan uporabljajo številni delavci iz Stražišča, zaposleni v Iskri, Tekstilindusu ter ostalih tovarnah ob Savi. Stopnice so precej zdelane in je hoja po njih zaradi slabe razsvetljave še bolj nevarna. Marsikdo je že padel, vendar, kot vemo, težjih poškodb še ni bilo. Ponoči z nedelje na ponedeljek pa je nekdo eno od razmajanih stopnic odtrgal in jo pahnil po stopnišču. Nevarnost so še posebno občutili delavci, ki so šli v ponedeljek zjutraj v teml in dežju na delo. Slišal smo, da so nekateri zaradi manjkajoče stopnice padli in se pošteno potoklali. Upamo, da bo naše opozorilo zaleгло in pripomoglo, da bo stopnišče čim prej urejeno. (Jk) — Foto: F. Perdan

nesreče

OTROK SKOCIL PRED AVTO

V soboto, 4. marca, popoldne je v Gorenji vasi v Poljanski dolini voznik osebnega avtomobila Anton Ljubec iz Škofje Loke zadel tri leta staro Vido Stucin. Otrok je nenadoma skočil pred avtomobil. V nesreči ranjeno deklco so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

KONJA STA SE SPLASILA

Na cesti drugega reda med Vodiciami in žičnico Krvavec je v petek, 3. marca, dopoldne vozil konjsko vprego Peter Štular mimo gostilne Kern. Iz nepojasnjenega vzroka sta se konja nenadoma splasila in skočila čez cesto proti cerkvi. Pri tem se je zlomilo oje na kolesu. Voznik Štular je pri tem padel z voza in obležal nezavesten. Konja sta z vozom tekla naprej in trčila v parkirani avtomobil Jožeta Podakarja s Pšenične police. Ranjenega Petra Štularja so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, škode na vozilih pa je za 1500 din.

STEKEL CEZ CESTO

Na cesti drugega reda v vasi Sv. Duh je v petek, 3. marca, popoldne voznica osebnega avtomobila Ljudmila Tavčar iz Dorfarjev zadel 8-letnega Rada Berčiča. Nesreča se je pripetila, ko je deček z avtobusnega postajališča stekel čez cesto, ne da bi se preprical, če je prosta. Kljub zaviranju, ga je avtomobil zadel. Z zlomljeno nogo so dečka prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Plavanje

Spet rekord Lidije Švarc

V okviru petega zimskega pokala mesta Reke so kranjski plavalci gostovali na Reki. Dvoboj z domačim Primorjem so izgubili z 28 točkami razlike. Pripomniti pa je treba, da so Triglavci zmagali le v treh disciplinah. Spet se je izkazala Kranjčanka Lidija Švarc, ki je s časom 2:52,1 na 200 m prsno postavila nov republiški rekord za 25-m bazene.

Rezultati — moški — 100 m kralj: 1. Lustik, 3. J. Slavec, 4. Smid; 100 m hrbtno: 1. Kuštič (Primorje), 3. Cvetkovič, 4. J. Slavec; 200 m prsno: 1. Klemen (Primorje), 3. Groselj, 4. Zupan; 200 m delfin: 1. A. Slavec, 3. T. Slavec; 400 m kralj: 1. Dorčič (Primorje), 2. Milovanovič, 4. Smid; 4 × 100 m mešano: 1. Primorje, 2. Triglav (Cvetkovič, Groselj, A. Slavec, Milovanovič); **ženske — 100 m kralj:** 1. Dominik (Primorje), 3. Pečjak, 4. Skubic; 100 m hrbtno: 1. Porenta, 4. Drakšler; 200 m delfin: 1. Silič (Primorje), 2. Porenta, 3. Pečjak; 400 m kralj: 1. Rušnovič (Primorje), 3. Sarabon, 4. Oblak; 4 × 100 m mešano: 1. Primorje, 2. Triglav (Drakšler, Švarc, Porenta, Pečjak). dh

Strelke za dan žena

Občinska strelska zveza Kranj je v nedeljo pripravila tekmovanje za članice kranjskih strelskih družin v počastitev dneva žena. Tekmovanja z zračno puško se je udeležilo 12 strelk iz starih družin. Rezultati: ekipe: 1. SD »T. Nadižar« 654, 2. SD Iskra 552, 3. SD »Slavec Ivo-Jokl« 472; posameznice: 1. Pretnar (SD T. Nadižar) 228, 2. Puklavec (SD T. Nadižar) 219, 3. Jenko (Iskra) 209, 4. Zupancič (SD T. Nadižar) 207, 5. Murko (Iskra) 194 itd. B. Malovrh

Kranjski vaterpolisti v Šibeniku

Drugi bodo na letošnje zimsko državno prvenstvo II. zvezne lige odpotovali v Šibenik kranjski vaterpolisti, ki se bodo od 10. do 12. marca pomerili za najboljšega z Medveščakom, Šibenikom Spartakom (Subotica), Vojvodino (Novi Sad), Mladostjo (Bijela) ter Riviero (Djenovići).

Pod vodstvom novega trenerja Boruta Hvatala so na pot odšli: F. Rebolj, Finžgar, Mohorič, Kodek, Z. Malavašič, M. Malavašič, Nadižar, J. Rebolj, T. Balderman, Podveršek in Švarc. dh

Kranjski kolesarji na pripravah v Portorožu

Letos štart na četrto mesto

Peterica kranjskih kolesarjev — trener Hvasti ter Ribnikar, Tulipan, Zagar in Smoljkovič — bodo letos štartali na četrto mesto med ekipami v državi. Ze dobrih štirinajst dni je ekipa na skupnih pripravah v Portorožu.

»To so prve skupne priprave v zgodovini kranjskega kolesarskega športa,« nam je dejal njihov trener Hvasti, ko smo jih pred dnevi obiskali v hotelu A kategorije Slovenija v Portorožu. »Fantje so ravno opravili popoldanski trening in zelo sem zadovoljen z njimi,« nam je dejal vedno nasmejani Franc.

Treningi potekajo po načrtu in do prve otvoritvene dirke, ki je bila na sporedu večeraj in danes v Pulju, so Kranjčani že imeli v nogah do dva tisoč prevoženih kilometrov. Trenirajo dvakrat dnevno. V dopoldanskem času prekolesarijo od 50 do 110 kilometrov, v popoldanskem pa še dodatnih 50. Vsi so zadovoljni s pogoji in delom ter si obetajo, da bodo letos uspešno štartali v kolesarsko sezono.

Po izjavah sodeč je v zaostanku s treningi le Smoljkovič, ki ima obveznosti v šoli (študira namreč rentgenologijo) in je 8 dni v zaostanku. Kranjske fante tega garaškega športa smo zaprosili za nekaj izjav, o njih pa nam je dodal še njihov trener Franc.

RIBNIKAR: »Tu v Portorožu je odlično počutje, le enkrat sem imel manjšo krizo, ki pa je prešla.«

ZAGAR: »Rezultati morajo priti. Imamo trenerja, kot se spodobi.«

TULIPAN: »Zadovoljen sem s pripravami, le tri dni imam še majhno krizo, ki pa bo prešla.«

Pripomniti je treba, da je Tulipan v kranjskem moštvu najtežji tekmovalc, saj ima kar 86 kg.

Trener Hvasti: »Ribnikar je v prvem delu treninga poka-

zal najboljšo tehniko vožnje. Zagarju se pozna vojaški rok, toda je med najboljšimi, saj hitro dojema. Prepričan sem, da bo iz njega lahko postal odličan tekmovalc. Tulipan je v ekipi potreben kljub temu, da je za 6 kg pretežak. Je izreden ravninski in dirkališni tekmovalc. Smoljkovi-

ča poznam najmanj. Je sposoben za dobrega kolesarja, toda razčistiti bo moral sam s seboj.«

Kako bodo štartali v novo sezono in če so njihove napovedi pravilne, lahko pričakujemo, da nas bodo kranjski kolesarji letos razveseljevali z dobrimi rezultati. —dh

Gimnazija v vodstvu

V zimskem bazenu so v soboto in nedeljo odigrali drugo in tretje kolo gorenjske vaterpolske lige. V obeh kolutih so odlično zaigrali pionirji Triglava, ki so premagali fizično močnejše igralce Radovljice in Kamnika. V derbiju kola je Gimnazija premagala Vodovodni stolp in se s to zmago povzpela na lestvici na prvo mesto.

Rezultati: Triglav : Radovljica 11:7, Gimnazija : Vodovodni stolp 6:3, Iskra : Kam-

nik 8:4; 3. kolo: Borec : Gimnazija 6:22, Vodovodni stolp : Iskra 2:2, Kamnik : Triglav 1:11.

LESTVICA:

Gimnazija	3 3 0 0	36:10	6
Triglav	2 2 0 0	22: 8	4
Iskra	3 2 1 0	18:10	4
Vod. stolp	3 1 1 1	13: 8	3
Radovljica	2 0 0 2	11:18	0
Kamnik	3 0 0 3	10:23	0
Borec	2 0 0 2	6:30	0

—dh

Odlični le mladinci in mladinke

Na letošnjem balkanskem prvenstvu v smučanju je bila najuspešnejša jugoslovanska reprezentanca, ki je osvojila pet zlatih, šest srebrnih in tri bronaste kolajne. Največ uspeha so imeli mladinci in mladinke v tekah. Pri mladinkah je zmagala Milena Kordež, četrta pa je bila Beštova. Prvi dve mesti sta osvojila tudi mladince Brajnik in Tajnikar. Med člani je bil v teku najboljši Kalan, ki je bil sedmi, in se tako uvrstil pred Dornika. Mladinke so zmagale tudi v štafetah, medtem ko so bili mladinci drugi.

V alpskih disciplinah se je med člani najbolje uvrstil Rant v slalomu, v veleslalomu pa je bil Gašperšič drugi. Med mladinci se je najbolje odrezal Gorišek, ki je zmagal

v slalomu, med mladinkami pa Jocifova, ki je bila druga v slalomu in Oitzlova v veleslalomu.

J. Javornik

Vaterpolo Didić, Švarc in Z. Malavašič v Šibeniku

V okviru priprav za mednarodni turnir šestih narodov v Barceloni, so na pripravah v Šibeniku tudi trije Kranjčani. Mlade vaterpoliste Jugoslavije bo tokrat v Španijo odpeljal kranjski trener Peter Didić. V reprezentanci sta tudi njegova va-

rovanca Karel Švarc ter Zmago Malavašič.

Pod vodstvom Didića bodo mladinci ter mlada reprezentanca Jugoslavije izven konkurence nastopili na zimskem prvenstvu II. zvezne lige v turističnem naselju Solfaris v Šibeniku. —dh

Sah

Matjašič remiziral

Sahisti, ki tekmujejo za prvenstvo Kranja, so v članski konkurenci odigrali četrto in peto kolo. V vodstvu je še vedno Matjašič, ki je doslej izgubil le pol točke, slede pa mu Vidali in Rabič po 4, Hribar 3, Valjavec, Naglič, Marko po 2,5 itd.

Rezultati — 4. kolo: Pečnik : Vidali 0:1, Marko : Kralj 1:0, Rabič : Kladnik 1:0, Naglič : Lazar 1:0, Anđelič : Matjašič remi, Hribar : Jošt

1:0, Drinovec : Valjavec 0:1; 5. kolo: Valjavec : Pečnik 1:0, Jošt : Drinovec 0:1, Matjašič : Hribar 1:0, Lazar : Anđelič 0:1, Kladnik : Naglič 0:1, Kralj : Rabič 0:1, Vidali : Marko 1:0.

V mladinski konkurenci ima največ možnosti za osvojitve prvega mesta Stagar. Trenutni vrstni red pa je naslednji: Gabrijelčič 7,5, Stagar 7, Jakovac 6, Stare 4,5 itd.

M. Gabrijelčič

Ijubljanska banka

Pred letošnjimi planiškimimi dogodki

Skoraj 4 desetletja živi naša Planica

Čez dobrih štirinajst dni bomo dočakali prvo svetovno prvenstvo v smučarskih poletih. Planica, ta prelepi svet pod Poncami, je ena izmed najlepših planinskih dolin. Njene lepote je v zamejstvu posredoval že dr. Julius Kugy, ki je v svoji knjigi v pesniškem jeziku opisal čare naših gora in jim postavil trajen spomenik.

Mednarodni pojem v športu pa je postala Planica šele po letu 1934, ko je po zamisli ing. Stanka Bloudka zrastle pod Poncami smučarska skakalnica-velikanka, ki je ponela slavo Planice v širni svet, na njej so leto za letom postavljali nove svetovne rekorde. Misli nam ob tem nehotе uhajajo v dolgo dobo skoraj štirih desetletij, v trd in uporen boj za uveljavljanje pravice v svetu. Pred nami vstajajo liki planiških junakov in dozdeva se nam, da bo spomin nanje trajen.

Planica, nekdanj le domač geografski pojem, si je po zaslugi junakov skakalnega športa, ki so pokazali na prvi planiški velikanki brezmejno srčnost in pogum ter domačih smučarskih delavcev in konstruktorjev, utrla pot v svet ter postala v svetovnem smučarskem skakalnem športu nepogrešljivo ime.

Mnogo je ljudi, ki jim gre zasluga za sloves Planice in njenih skakalnic v svetu. Imena kot Janez Rožman in Joco Gorec ter imena mnogih tihlih, a vendar zaslužnih smučarskih delavcev, so trdno povezana z zgodovino Planice. Med njimi pa vsekakor blesti najbolj ime pokojnega inženirja Stanka Bloudka, s katerega spominom se preteklost Planice in njena prihodnost neločljivo družijo. Njegovo pot sedaj nadaljujeta brata ing. Lado in Janez Gorišek, konstruktorja nove velikanke v Planici.

Naš smučarski skakalni šport je bil v času, ko smo zgradili Planico, star šele 13 let. Prvo skakalnico je leta 1921 zgradil dr. Ciril Žižek ob pomoči vojakov in tudi sam prvi skočil. Tri leta kasneje je bila ustanovljena jugoslovanska smučarska zveza. Tako lahko zapišemo, da smo samo deset let po ustanovitvi osrednje jugoslovanske zveze zgradili v Planici skakalnico. V teh desetih letih so nam pri razvoju smučarskih skokov pomagali norveški in finski trenerji. Dotlej so gradili skakalnice v svetu bolj ali manj brez načrtov, ing. Bloudek pa je spoznal, da morajo biti skakalnice dobro preračunane, njih gradnja natančna in da jih je le tako moč skrbno pripraviti za skoke. O tem je znani skakalec Andersen leta 1939 dejal: »Pri nas na Norveškem gradimo skakalnice kar na oko, Bloudek pa je zgradil Planico natančno po svojem načrtu in dokazal, da je skakalnica za skakalce, ne pa nasprotno!«

Prvi poraz Triglava

V nadaljevanju zimske gorenjske košarkarske lige so bili doseženi naslednji rezultati: Kropa : Gotik 65:58, Kranj : Triglav 61:53, Kroj : Jesenice 70:43. V vodstvu je še vedno kranjski Triglav, ki ima 18 točk, slede mu Kranj

12, Kroj 11, Kropa 8, Jesenice 6, Gotik 6 in Gorenja vas 4.

V naslednjem kolu bodo igrali: Gotik : Gorenja vas, Kropa : Jesenice, Kranj : Kroj.

J. Ažman

J. Javornik

Kranjske kolesarje smo obiskali na letošnjih pripravah v Portorožu. Kljub temu, da so ravno opravili popoldanski trening, so bili vsi izredno zadovoljni s pogoji, ki jih imajo v našem turističnem obmorskem mestu. Na sliki od leve proti desni: Ribnikar, Tulipan, trener Hvasti, Zagar, manjka le peti tekmovalc Smoljkovič.

Pred začetkom proslave so v avli festivalne dvorane na Bledu odprli tudi razstavo Gorenjske žene v borbi in svobodi — Foto: F. Perdan

Pred polno dvorano je o vlogi in položaju žene pri nas govoril Vinko Hafner

V zanimivem in kvalitetnem programu je sodelovala tudi folklorna skupina iz Gorij pri Bledu. — Foto: F. Perdan

Osrednja gorenjska proslava ob dnevu žena

Ne le formalna enakopravnost

Gorenjske občinske konference socialistične zveze ozioroma konference za družbeno aktivnost žensk, posebno še organizatorji v Radovljici, zaslužijo za osrednjo gorenjsko proslavo ob dnevu žena, ki je bila minulo soboto v festivalni dvorani na Bledu, vso pohvalo. Takšno trditve ne opravičujejo le nabito polna festivalna dvorana, marveč tudi številne pohvale predvojnih, medvojnih in povojnih družbenopolitičnih delavk iz vseh sedmih gorenjskih občin, ki so se udeležile proslave. Bila je to res slovesna in enkratna proslava v počastitev praznika žena, ki so se je udeležili tudi predsednik slovenske skupščine Sergej Kraigher, podpredsednica republiške konference SZDL in predsednica konference za družbeno aktivnost žensk Slovenije Valentna Tomiše, nadalje Lidija Sentjurs, Franc Kimovec-Zlga, predstavniki gorenjskih družbeno-političnih organizacij in skupščin, predstavnice zveze slovenskih žena iz Celovca in Zelezne Kaple in drugi gostje.

Na proslavi je spregovoril tovariš Vinko Hafner, ki je dejal, da so se z zmagovito narodno osvobodilno borbo in revolucijo žene pri nas vsaj v formalnem smislu izenačile z mozem. »Od vseh zaposlenih je danes v Slove-

niji že 41 odstotkov žena, na Gorenjskem pa kar 44 odstotkov. Žena je pri nas vsaj formalno, ne pa še dejansko enakopravna z mozem. Žena — delavka namreč opravlja tri pomembne funkcije: je delavka, gospodinja in mati. Žena delavka je sicer enako plačana kot moški, če pa upoštevamo še njene ostale funkcije, je to priznanje veliko premajhno.«

Vinko Hafner je poudaril, da nas prav tukaj čaka še veliko dela. V primerjavi z zaposlenostjo je število žena v naših samoupravnih organih veliko premajhno. Popraviti bo treba položaj žen — delavk, posebno še mater samohranik, skratka, družba kot celota mora skrbeti, da žena ne bo le formalno, marveč tudi dejansko enakopravna z mozem.

V nadaljevanju pa so bogat in zanimiv ter kvaliteten kulturni program pripravili pevski zbor osnovne šole Gorje, harmonikarji glasbene šole Radovljica, recitatorji delavske univerze in folklorna skupina ter godba na pihala iz Gorij. Ob tej priložnosti v avli festivalne dvorane pripravili tudi razstavo Gorenjske žene v borbi in svobodi.

Po programu so se številne udeležence proslave udeležile tudi srečanja v hotelu Jelovica na Bledu.

A. Zalar

115 Slovencev v Afriko

Greste zraven? Ponitite, še je čas!

V petek zjutraj, torej čez slaba dva dni, se bo z brniškega letališča dvignilo letalo DC-9. Smer poleta je Casablanca, maroško mesto ob zahodni obali Afrike. Bi bili radi poleg? Lahko ste, kajti kak ducat sedežev v zračnem orjaku je še prostih. Samo telefonsko slušalko morate dvigniti in poklicati podjetje INEX turist Jesenice (81-673) ali Romana Herleca, planinca iz Predvdora (74-138). Ampak pohitite! Rok prijave namreč poteče jutri, 9. marca popoldan.

In kaj Slovence žene tja dol, v črno Afriko? Cilj štiri-dnevnega izleta, ki ga organizira INEX Jesenice ter planinsko društvo Kranj, je Toubkal, 4165 metrov visok vrh v zahodnem kraku pogorja Atlas. Dobršen del njegovih

pobočij pokriva sneg, zato ne mislite, da bo odpravi poseben vroče. Višine so sicer precejšnje, ampak izkušeni vodniki obljublajo spraviti gor prav vse udeležence pohoda.

Pisana 115-članska ekipa »Afrikancev« bo neovorno v delu in doživela marsikaj zanimivega. Da bi enkratno potovanje ne ostalo nezabeleženo, se je uredništvo našega lista odločilo poslati zraven enega izmed svojih novinarjev. Zabičali smo mu, naj drži oči odprte in prinese nazaj čimveč gradiva, čim več enkratnih vtisov, ki jih bomo potem pretopili v serijo ekskluzivnih reportaž in člankov. No, pravi, da ne namerava razočarati bralcev. Počakajmo torej teden ali dva in upajmo v srečen konec »pustolovščine«.

UREDNIŠTVO

ljubljska banka